



HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE - KUNTAYHTYMÄN

ALUSTAVA TALOUSSUUNNITELMA

2013 - 2015

HSLH 12.6.2012

ESPOO
HELSINKI
KAUNIAINEN
KERAVA
KIRKKONUMMI
SIPOO
VANTAA

SISÄLLYSLUETTELO

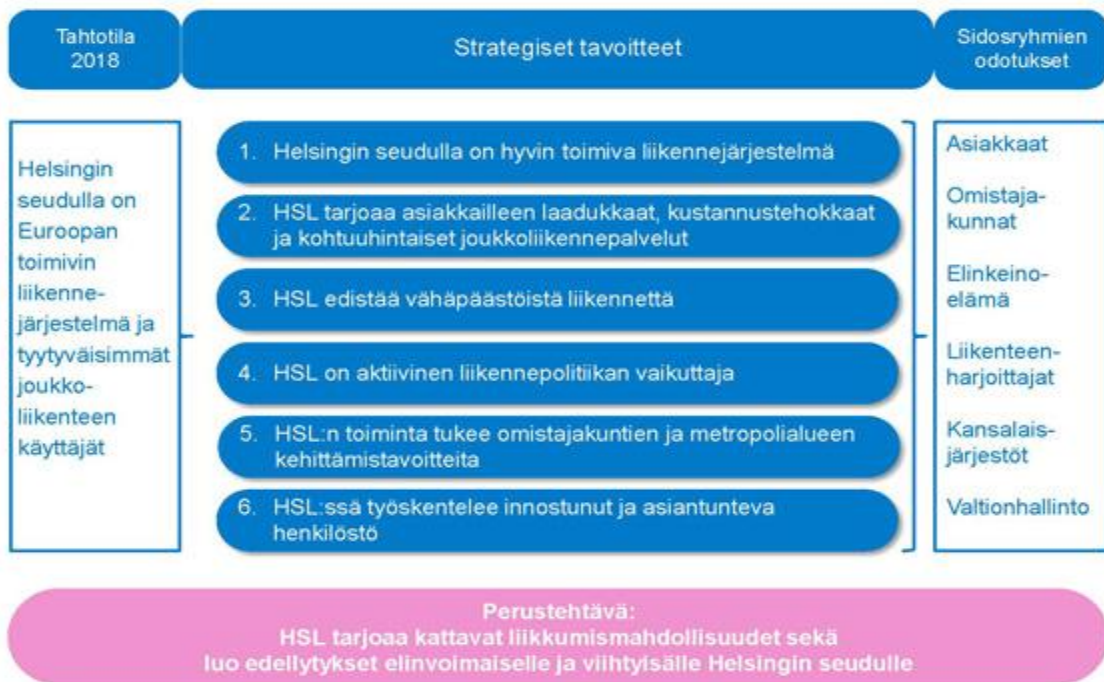
1	HSL:N STRATEGIA 2018	2
2	TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2013 – 2015	5
2.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
2.2	TALOUSARVION SITOVIUS	6
2.3	STRATEGIASUUNNITELMA 2013 -2015.....	6
2.3.1	<i>Helsingin seudulla on hyvin toimiva liikennejärjestelmä</i>	6
2.3.2	<i>HSL tarjoaa asiakkailleen laadukkaat, kustannustehokkaat ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut</i>	8
2.3.3	<i>HSL edistää vähäpäästöistä liikennettä</i>	13
2.3.4	<i>HSL on aktiivinen liikennepoliittinen vaikuttaja</i>	14
2.3.5	<i>HSL:n toiminta tukee omistajakuntien ja metropolialueen kehittämistavoitteita</i>	16
2.3.6	<i>HSL:ssä työskentelee innostunut ja asiantunteva henkilöstö</i>	16
2.4	KÄYTTÖTALOUSOSA	18
2.4.1	<i>Yhdistetty taloussuunnitelma 2013 – 2015</i>	18
2.4.2	<i>Toimintatulot</i>	19
2.4.3	<i>Toimintamenot</i>	22
2.4.4	<i>Yli-/alijäämän käyttö</i>	24
2.4.5	<i>HSL:n peruspääoma</i>	24
2.4.6	<i>Investoinnit</i>	25

LIITTEET

LIITE 1	Tuloslaskelma 2013-2015
LIITE 2	Rahoituslaskelma 2013-2015
LIITE 3	Investointierittelyt 2013-2015
LIITE 4	Kuntaosuudet 2013-2015
LIITE 5	Joukkoliikenteen palvelutaso
LIITE 6	Joukkoliikenteen matkustajakilometrit ja nousut 2010-2018
LIITE 7	Kuntaosuuksien laskentaperusteet

1 HSL:N STRATEGIA 2018

HSL:n yhtymäkokous hyväksyi strategiapohjan vuoteen 2018 vuoden 2009 lopulla ja siihen perustuvat strategiset tavoitteet vuonna 2010. Strategiaa päivitetään vuoden 2013 aikana uuden hallituksen aloitettua toimintansa.



Strategiset tavoitteet vuoteen 2018

1. Helsingin seudulla on hyvin toimiva liikennejärjestelmä

- I. HLJ on luonut perustan hyvin toimivalle liikennejärjestelmälle ja edistänyt seudun kilpailukykyä
- II. HSL edistää ja seuraa HLJ:n toteutumista
- III. Ruuhkautuminen ei estä liikennejärjestelmän toimivuutta
- IV. Joukkoliikenteen kilpailukyky on parantunut suhteessa henkilöautoon
 1. Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista on aamuruuhkassa Helsingin niemelle suuntautuvilla matkoilla vuoteen 2018 mennessä 73 %
 2. Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista poikittaisliikenteen matkoilla on suurempi kuin edellisvuonna. (Kehä I:lle ulottuvilla laskentalinjoilla vuoteen 2018 mennessä vähintään 23 %)

2. HSL tarjoaa asiakkailleen laadukkaat, kustannustehokkaat ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut

- I. Tyytyväisten asiakkaiden osuus vuonna 2018 on 84,8 % (83,4 % vuonna 2011)
- II. Joukkoliikenteen nopeudet ovat suuremmat kuin vuonna 2010 ja liikenteen luotettavuus paranee jatkuvasti (raitioliikenne on 4 % nopeampaa ja bussiliikenne 6 % nopeampaa)
- III. Koko seudun asukkaille on tarjolla reaaliaikainen, luotettava ja helppokäyttöinen informaatio ennen matkaa ja matkan aikana
- IV. Seudun matkalippujärjestelmä on laajennettu lähi- ja kehyskuntiin
- V. Tuottavuus on lisääntynyt kaikissa joukkoliikennemuodoissa
Matkustajakilometrikustannus (€/mkm) alenee 5 % vuoden 2010 tasosta
- VI. HSL myötävaikuttaa joukkoliikenne-investointien toteuttamiseen
- VII. Joukkoliikennepalvelut perustuvat vahvaan kumppanuuteen palveluntuottajien kanssa
- VIII. Matkustaminen ja työskentely joukkoliikennevälineissä on turvallista
- IX. HSL ottaa käyttöön uuden palvelutasoltaan ja hinnaltaan joustavan älyliikenteen joukkoliikennemuodon, jonka avulla houkutellessaan merkittävästi uusia matkustajia aiemmista henkilöautoilijoista

3. HSL edistää vähäpäästöistä liikennettä

- I. Ympäristöystävällistä liikennejärjestelmää edistetään HLJ:n mukaisesti
- II. Joukkoliikenteen runko rakentuu raideliikenteen varaan
- III. Joukkoliikenteen päästöt ovat vähentyneet

CO₂-päästöt -
NO_x-päästöt - 80%
Partikkelipäästöt - 80%
- IV. Joukkoliikenteen meluhaittoja vähennetään

4. HSL on aktiivinen liikennepoliittinen vaikuttaja

- I. HSL toimii aktiivisesti keskeisten liikennepoliittisten toimijoiden verkostossa
- II. HSL nostaa aktiivisesti julkiseen keskusteluun ja päätöksentekoon tärkeitä liikennepoliittisia aiheita, jotka edistävät HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista
- III. HLJ ohjaa seudun liikennepoliitikkaa

- IV. HLJ:llä ja sen toteutuksella vaikutetaan maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla
- V. HSL:n julkisuuskuva on hyvä

5. HSL:n toiminta tukee omistajakuntien ja metropolialueen kehittämistavoitteita

- I. HSL toteuttaa joukkoliikennepalveluja suunnitelmallisesti liikkumistarpeen ja maankäytön kehittämisen kanssa
- II. Kaikki Helsingin seudun kunnat ovat HSL:n jäseniä
- III. HSL:n toiminta perustuu monipuoliseen ja pitkäjänteiseen vuorovaikutukseen omistajien, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa
- IV. HLJ:n mukaiset korkealuokkaiset ja ekotehokkaat liikkumis- ja kuljetusmahdollisuudet edistävät Helsingin seudun kehitystä ja hyvinvointia

6. HSL:ssä työskentelee innostunut ja asiantunteva henkilöstö

- I. HSL:n johtamiskulttuuri ja –järjestelmä motivoi ja luo edellytykset tulokselliselle työnteolle ja jokaista työntekijää arvostavalle ilmapiirille
- II. HSL on kansainvälisesti aktiivinen ja tunnettu liikenteen osaaja. Henkilöstön ammattitaito on huipputasoa.
- III. Koko henkilökunnan osaamista hyödynnetään ja kehitetään

2 TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2013 – 2015

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittu kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi.

HSL:n perussopimuksen mukaan hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Hyväksytty talousarvio ja taloussuunnitelma tulee toimittaa jäsenkunnille joulukuun 15. päivään mennessä.

Toiminta- ja taloussuunnitelman perusteina ovat:

- HSL:n strategia,
- Voimassa oleva toiminta- ja taloussuunnitelma 2012 – 2015,
- Hyväksytty liikennöintisuunnitelma 2012 – 2013 ja pidemmän aikavälin suunnitelmat,
- Toteutumätiedot vuodelta 2011 sekä vuoden 2012 toteutumaennuste.

Taloussuunnitelma vuosille 2014 – 2015 on laadittu vuoden 2013 kustannustasoon.

2.1 Toimintaympäristö

Helsingin seudulla asui vuoden 2011 lopussa 1 366 000 henkeä. Työvoimatutkimuksen mukaan seudulla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 705 000 työllistä ja 745 000 työpaikkaa. Alueen bruttokansantuote oli vuonna 2011 noin 60 miljardia euroa.

Väestönkasvu kiihtyi hieman edellisvuodesta ja sen ennustetaan lähivuosina jatkuvan tasaisena noin prosentin vuosivauhdilla. Myös liikennepalvelujen kysyntä kasvoi. Vuonna 2011 HSL-liikenteessä tehtiin 336 miljoonaa matkaa, mikä on 2,8 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Vuoden 2012 keväällä talousnäkymät Suomessa ja koko Euroopassa ovat hyvin epävarmat euroalueen valtioiden velkakriisin seurauksena. Tuotannon kasvu pysähtyi vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä koko maassa. Seudun työllisten ja työpaikkojen määrä kääntyi kuitenkin vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä kasvuun kolmannen neljänneksen notkahduksen jälkeen ja työllisten määrä kasvoi 1,6 % ja työpaikkojen määrä 1,9 % edellisvuodesta. Vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä tuotanto Helsingin seudulla on jälleen hienoisessa kasvussa, mutta on kasvusta huolimatta samalla tasolla kuin vuonna 2008.

Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen bruttokansantuotteen kasvavan vuonna 2012 vain 0,4 %, ja ennuste sisältää taantumän mahdollisuuden.

Taloudellisen toimeliaisuuden heikko kehitys vaikuttaa suoraan myös HSL:n talouteen. Työllisten ja työpaikkojen määrän väheneminen heikentää lipputuloja ja toisaalta myös kuntien ja valtion epävarmat talousnäkymät vähentävät niiden mahdollisuuksia panostaa joukkoliikenteen kehittämiseen.

Vuoden 2011 loppuun mennessä bussiliikenteen kustannusten kehittymiseen voimakkaasti vaikuttava dieselöljyn hinta oli noussut raakaöljyn hinnan nousun ja euron heikentymisen johdosta ennätyskorkealle. Dieselöljyn valmisteveron korotus 1.1.2012 nosti hintaa edelleen. Kevättä kohti tultaessa hinnannousu on kuitenkin tasaantunut. Vuosina 2012 – 13 dieselöljyn hinnan arvioidaan vakiintuvan nykyiselle korkealle tasolle.

2.2 Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja ja investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia. Kuntayhtymän taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota ja sen muuttamisesta päättää yhtymäkokous.

Talousarvio ei sisällä peruspääomalle maksettavaa korkoa.

2.3 Strategiasuunnitelma 2013 -2015

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelma 2013 – 2015 toteuttaa strategian 2018 päämääriä. Strategiassa määritelty HSL:n perustehtävä on tarjota kattavat liikkumismahdollisuudet ja luoda edellytykset elinvoimaiselle ja viihtyisälle Helsingin seudulle. Tavoitetilassa vuonna 2018 Helsingin seudulla on Euroopan toimivin liikennejärjestelmä ja tyytyväisimmät joukkoliikenteen käyttäjät.

2.3.1 Helsingin seudulla on hyvin toimiva liikennejärjestelmä

Joukkoliikenteen kilpailukyky paranee suhteessa henkilöautoon:

Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista on aamuruuhkassa Helsingin niemelle suuntautuvilla matkoilla vuoteen 2018 mennessä 73 %.

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018
72,1 %	72,5 %	72,6 %	72,6 %	72,7 %	72,8 %	73 %

Joukkoliikenteen osuus moottoriajoneuvomatkoista poikittaisliikenteen matkoilla on suurempi kuin edellisvuonna. (Kehä I:lle ulottuvilla laskentalinjoilla vuoteen 2018 mennessä vähintään 23 %.)

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018
18,5 %	18,9 %	19,3 %	20,8 %	21,2 %	21,7 %	23 %

HLJ luo perustan hyvin toimivalle liikennejärjestelmälle ja edistää seudun kilpailukykyä

MAL-aiesopimuksen ja HLJ 2011:n toteuttamisen edistäminen ja seuranta

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välistä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimusta vuosille 2012–2015 on valmisteltu liikenneministeriön, ympäristöministeriön, Liikenneviraston, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Helsingin seudun 14 kunnan sekä HSL:n yhteistyönä. Aiesopimuksen valmistelun lähtökohtana on liikenteen osalta Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman HLJ 2011-päätös (HSL:n hallitus 29.3.2011 ja KUUMA-hallitus 19.4.2011). Vuosina 2013–2015 MAL-sopimuksen toteutumista edistetään ja seurataan yhteistyötahojen kanssa mm. laatimalla Helsingin seudun liikkumisen palvelutaso- ja maankäyttötarkasteluja.

HLJ 2011:n ja sen jatkotöinä laadittujen Helsingin seudun liityntäpysäköintistrategian, liikenneturvallisuusstrategian ja pyöräilyn pääverkon ja laatukäytävien toteuttamista jatketaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja toteutusta seurataan yhdessä valmistellun seurantaohjelman mukaisesti. HLJ-toimikunnan asettamalla liityntäpysäköinnin, liikenneturvallisuuden, kävelyn ja pyöräilyn, joukkoliikenteen ja liikkumisen hallinnan yhteistyöryhmillä on seurantatyössä erityisesti määritellyt tehtävänsä. Helsingin seudun pääväylä- ja ratainvestointien toteutumisen seurantaa jatketaan ja seurantamenetelmiä kehitetään edelleen.

HLJ 2011 liikenteen infrastruktuurin kehittämisen kärkihankkeen Metropolialueen infrastruktuurin pienet kustannustehokkaat hankkeet (KUHA) -ohjelmointia jatketaan jatkuvana ja vuosittain toistuvana prosessina ja ohjelmoinnin menetelmiä kehitetään.

Kerätään ja analysoidaan MAL-aiesopimuksen ja HLJ 2011:n toteuttamisen edistämisen ja seurannan tueksi tarvittavat tietoaineistot.

HLJ 2015:n ohjelmointi ja valmistelu

Seuraavan Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman HLJ 2015 laatimista jatketaan vuonna 2012 valmistellun puiteohjelman pohjalta. Työn ohjausryhmänä toimii HLJ-toimikunta, jossa on kuntien, valtion ja muiden tärkeiden sidosryhmien edustajat. HLJ-valmistelussa painotetaan seudullista yhteistyötä ja vuorovaikutusta.

HLJ 2015 valmistelun aikana määritellään liikennejärjestelmän visio ja strategiset tavoitteet, laaditaan liikennejärjestelmän tausta- ja osaselvityksiä sekä vaihtoehtotarkasteluja. SOVA-lain edellyttämää ympäristövaikutusten arviointitarkastelua toteutetaan koko hankkeen ajan.

HLJ 2015 -suunnitelmassa määritellään seudun liikennejärjestelmän kehittämistarpeet sekä arvioidaan, yhteensovitetään ja priorisoidaan tärkeimmät kehittämislinjaukset ja toimenpiteet. Lopputuloksena on Helsingin 14 kunnan alueen tavoitteellinen liikennejärjestelmä. Hankkeen ohjausryhmänä toimii HLJ-toimikunta, jossa on HSL- ja KUUMA-kuntien sekä valtion ja muiden tärkeiden sidosryhmien edustajat. Tavoitteena on saada HLJ 2015 kehittämisstrategialuonnos lausuntokierrokselle loppuvuodesta 2014 ja HLJ 2015 -päätös kevään 2015 aikana.

HLJ 2015:n lähtökohtana on ensimmäinen Helsingin seudulle laadittu liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ 2011, sen yhteydessä tuotetut aineistot, vaikutusten arvioinnit ja jatkotyöt. HLJ 2015 valmistelussa otetaan huomioon HLJ 2011 -päätöksen jälkeen toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, valtioneuvoston liikennepoliittinen selonteko, Helsingin seudun MAL-yhteistyö ja MAL-aiesopimus, Uudenmaan maakuntakaava sekä muut valtakunnalliset ja seudulliset lähtökohdat ja tavoitteet.

Valmisteluprosessin rungon muodostaa laaja skenaariotyö, jossa luodaan lähtökohtia koko suunnitelman valmistelulle, täydentäville osaselvityksille ja vaikutusten arvioinnille sekä HLJ 2011 kehittämisohjelman tarkistamiselle. Työssä tehdään liikenteen ja maankäytön yhteensovittamista palvelevia tarkasteluja yhteistyössä MAL-työn sekä Uudenmaan liiton ja kuntien kanssa. Työn tavoitteena on kirkastaa liikennepoliittisten valintojen merkitystä ja selkiyttää eri liikennemuotojen roolia, työnjakoa ja kilpailukykyä. Työtä tukevat monipuoliset osaselvitykset ja SOVA-lain edellyttämä vaikutusten arviointi sekä valmistelun aikainen vuorovaikutus ja viestintä. Vaikutusten arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi HLJ 2015 valmistelua siten, että se tukee liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimista, vuorovaikutusta ja päätöksentekoa. Vuorovaikutuksen painopiste on viranomaisvuorovaikutuksessa ja asiantuntijayhteistyössä ja tätä vuorovaikutusta toteutetaan läpi koko HLJ 2015 valmisteluprosessin.

Tutkimustietoa liikenteestä ja liikkumisesta päivitetään HLJ-prosessin edellyttämässä aikataulussa.

Syksyllä 2012 toteutettavan liikkumistottumustutkimuksen (Henkilöhaastattelututkimus) tulokset valmistuvat vuonna 2013. Vuosina 2012–2014 toteutetaan tavaraliikenteen tutkimuskokonaisuus. Päivitetään liikenneverkkojen nykytilan (2012) atk-kuvaukset. Näiden kaikkien avulla päivitetään liikenne-ennustemallijärjestelmä. Tutkimusten tuloksista saadaan myös paljon kuvailevaa tietoa liikenteen nykytilasta.

Liikenne-ennustemallien menetelmien kehittämistä jatketaan. Ylläpidetään ja kehitetään liikennetilannetta kuvaavia tilasto- ja muita tietoja sekä tiedonhankintamenetelmiä.

Ruututason saavutettavuusperusteisten ja yksilölliseen matkustuskäyttäytymiseen perustuvien liikenne-ennustemallien kehitystyötä Helsingin työssäkäyntialueelle jatketaan. Mallit täydentävät liikenne-ennustemallijärjestelmää lisäten tarkkuutta mm. maankäytön ja joukkoliikenteen suunnittelussa sekä selittämällä matkatuotoksia ja kulkutavan valintaa yksilöllisillä muuttujilla nykyisten alueellisten keskiarvomuuttujien sijaan. Vuosina 2012 – 2014 toteutetaan tavaraliikenteen tutkimukset ja valmistellaan tulosten avulla liikenne-ennustemallijärjestelmän päivittämistä.

HSL:n perussopimuksen mukaisia lippulajitutkimuksia tehdään hallituksen TTS-kausille määrittelemissä aikatauluissa, pääosin eri vuosina eri joukkoliikennemuodoissa.

Valmistellaan ja toteutetaan Jokeri2:n vaikutus selvitys 2013–2014. Ohjelmoidaan ja käynnistetään suurten ratahankkeiden (Kehärata ja Länsimetro) sekä Lippu- ja informaatiojärjestelmän (LIJ 2014, TLJ 2014) vaikutus selvitykset (ns. ennen–jälkeen –tutkimukset).

2.3.2 HSL tarjoaa asiakkailleen laadukkaat, kustannustehokkaat ja kohtuuhintaiset joukkoliikennepalvelut

Tyytyväisten matkustajien osuus:

HSL tekee asiakastyytyväisyystutkimusta jatkuvana tutkimuksena. Toteutumat ja tavoitetasot matkustajamäärillä painotetulle asiakastyytyväisyydelle koko HSL-liikenteessä ovat

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018
85,3 %	83,4 %	83,6 %	83,8 %	84,0 %	84,2 %	84,8

Tavoitetasoa vuodelle 2018 on alennettu 2 %-yksikköä, koska vuonna 2011 asiakastyytyväisyystutkimus laajeni lähijunaliikenteeseen, jossa asiakastyytyväisyys on muita liikennemuotoja heikompi.

HSL jatkaa osallistumista kansainväliseen BEST-tutkimukseen, jossa tutkitaan yhtenäisellä tavalla eri Pohjois- ja Keski-Euroopan kaupunkien asukkaiden tyytyväisyyttä joukkoliikenteeseen.

Joukkoliikenteen suunnittelu

Linjastoa kehitetään tekemällä linjastosuunnitelmia, joissa keskitetään tarjontaa vahvoille reiteille. Sekä HSL-alueelta saatujen että kansainvälisten kokemusten perusteelle näin saadaan lisää matkustajia nostamatta liikennöintikustannuksia.

Vuonna 2013 suunnitellaan Länsimetron vaikutus bussiliikenteeseen Helsingissä sekä päivitetään liityntälinjastosuunnitelma Espoon osalta.

Raitioliikenteessä tehdään koko linjaston kattava linjastosuunnitelma, jossa keskitytään linjaston muokkaamiseen niin, että on mahdollista tahdistaa yhteisillä osuuksilla ja kohdentaa tarjontaa siten paremmin sinne missä käyttäjiä on eniten. Raitioliikenteen linjakohtaisten toimintaedellytysten kehittämissuunnitelmien tekemistä jatketaan.

Suunnitelmakauden merkittävimmät liikennöintimuutokset

Vuoden 2013 alussa Länsimetron rakennustöiden takia bussit Tapiolassa ohjataan poikkeusreitille. Poikkeusreitti pidentää monien Tapiolan kautta kulkevien tai Tapiolaan päättyvien linjojen ajoaikaa. Ajoaikojen pidentymisen vuoksi tarjontaa vähennetään erityisesti linjoilta, jotka palvelevat pääosin Tapiolaan päättyviä tai sieltä alkavia matkoja, koska rakennustöiden vuoksi myös Tapiolan palveluista merkittävä osa on suljettuina.

Vuonna 2013 toteutetaan HSL:n poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012 – 2022 mukainen järjestely Helsingin linjan 54 nopeuttamisesta, linjan 512 jatkamisesta Itäkeskukseen ja Helsingin linjan 52A jatkamisesta Tapiolaan.

Vuoden 2015 alussa kehäradan liikenteen alussa Vantaan bussilinjasto uudistetaan vuosina 2011 - 2013 tehtävien linjastosuunnitelmien mukaisesti. Vantaan bussiliikenteen tarjontaa sopeutetaan niin, että Vantaan osuus kehäradan aiheuttamasta junaliikenteen liikennöintikustannusten lisäyksestä katetaan vähentämällä bussiliikennettä.

Jokeri 2 –linjan liikennöinti alkaa syysliikenteen 2015 alussa.

Liikenteen luotettavuuden kehitystavoite, ajettujen lähtöjen osuus %

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018
Bussi	99,81	99,80	99,90	99,91	99,92	99,93	99,95
Juna	96,92	97,53	97,70	98,00	98,25	98,50	98,50
Ratikka	98,57	98,75	99,10	99,20	99,00	99,10	99,90
Metro	99,93	99,94	99,90	99,90	99,90	99,90	99,90

Joukkoliikenteen lyhyen aikavälin toimintaedellytykset

Joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä huolehditaan myös liikenteen häiriöiden aikana. Häiriönhallintaa ja yhteistoimintaa kehitetään mm. integroimalla suunnitelmia ja järjestämällä toimintakykyä testaavia harjoituksia ja eri toimijoiden yhteisiä koulutustilaisuuksia. Joukkoliikenteen palvelutasoa sopeutetaan häiriötilanteen vaatimalla tavalla ja viestitään mahdollisimman tehokkaasti tehdyistä toimenpiteistä. Valmiussuunnittelulla varaudutaan joukkoliikenteeseen tai laajemminkin yhteiskuntaan kohdistuviin vakaviin häiriötilanteisiin. Varautumista lisä- ja poikkeusliikenteen järjestämiseen tehostetaan yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa.

Joukkoliikenteen reittikatujen talviajan kunnossapitoa kehitetään edelleen suunnittelyyhteistyössä kadunpitäjien kanssa. Reittikatujen ylläpitoa haittaavia rakenteellisia esteitä vähennetään pienten parannustoimenpiteiden avulla. Erityinen huomio kiinnitetään meneillään olevien suurten liikennehankkeiden toteuttamiseen ja niistä aiheutuviin laajoihin liikenteen poikkeusjärjestelyihin.

Koko seudun asukkaille on tarjolla reaaliaikainen, luotettava ja helppokäyttöinen informaatio ennen matkaa ja matkan aikana.

Helsingin seudun matkalippujärjestelmän uudistamista ja ajantasaisen matkustajainformaatiojärjestelmän kehittämistä jatketaan. Matkalippujärjestelmään kuuluvat taksa- ja lippujärjestelmä, lippujen myyntijärjestelmä ja niiden tekninen toteutus (matkakorttijärjestelmä).

Matkalippujärjestelmän kehittäminen

Helsingin seudun taksa- ja lippujärjestelmä on käytössä kaikissa HSL -kunnissa. Kolmannella vyöhykkeellä (Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo) ovat käytössä myös VR:n liput junissa sekä valtakunnallisen kilometritariffin mukaiset bussiliput U-liikenteen busseissa.

Tulevaisuuden taksa- ja lippujärjestelmän (TLJ2014) valmistelua jatketaan HSL:n hallituksen hyväksymien periaatteiden mukaan. Peruseriaatteena on kaarimalli, jossa vyöhykekaaren rajat perustuvat ensisijaisesti etäisyyteen Helsingin keskustasta ja jossa pääkaupunkiseudun alueella (Helsinki, Espoo, Kauniainen, Vantaa) on minimiostoksena kaksi kaarta. Rajat ja lippujen hinnoitteluperiaatteet päätetään vuonna 2012. Tuleva järjestelmä otettaneen käyttöön vuonna 2016.

Nykyisen matkakorttijärjestelmän ylläpito hoidetaan HSL:n ja Enfo Oyj:n välisen palvelusopimuksen mukaan. Siihen kuuluvat tuotannon valvonta ja operointi, testauspalvelu, laitehallinta ja matkakorttilogistiikka. Toimintaa tehostetaan vuosittain siten, että kustannukset alenevat keskimäärin 3 % (kun kustannustason nousua ei oteta huomioon). Sopimus on voimassa 31.1.2014 asti.

Nykyiseen matkakorttijärjestelmään toteutetaan vain välttämättömät muutokset. Niihin kuuluvat mahdolliset laajennukset ns. kolmannen vyöhykkeen kuntiin (Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula ja Vihti), jos HSL-alue laajenee.

Lippu- ja informaatiojärjestelmä 2014-hanke (LIJ2014) sisältää laajenevalle Helsingin seudulle toteutettavan matkalippujärjestelmän sekä reaaliaikaisen matkustajainformaatio- ja viestintäjärjestelmän. Matkakorttijärjestelmä uusitaan ja toteutetaan ajantasaisen matkustajainformaatiojärjestelmän vuoden 2015 loppuun mennessä. Hankkeen toteutuksesta vastaa Tieto Finland Oy alihankkijoineen. Hankinnat ajoittuvat vuosille 2012 - 2015.

Lippujen myyntijärjestelmä

Lipunmyynnin kustannustehokkuutta on parannettu 2000-luvun puolivälissä laaditun kehittämissuunnitelman mukaisesti mm. kehittämällä lipunmyyntisopimuksia, tehostamalla lippuautomaattien käyttöä ja käynnistämällä matkakortin nettipalveluja. Vuonna 2012 käynnistetään lipunmyynnin nykytilasta ja tulevaisuuden kehittämismahdollisuuksista selvitys, jonka perusteella linjataan uudet pidemmän aikavälin kehittämistavoitteet.

Matkustajainformaatiojärjestelmät

Matkustajainformaatiojärjestelmiä ovat ajoneuvoissa, pysäkeillä ja terminaaleissa olevat informaatiojärjestelmät sekä netissä ja mobiilipalveluina tarjottavat asiakassovellukset. Yksilöllistä ja reaaliaikaista tietopalvelutarjontaa kehitetään eri jakelukanavissa. Netissä olevien palveluiden käytettävyyttä parannetaan ja niitä voi räätälöidä yhä paremmin omiin tarpeisiin sopiviksi sekä käyttää mobiililaitteilla kuten kännykällä. HSL jatkaa liityntäpysäköinnin sähköisen informaation kehittämistä yhteistyössä eri osapuolten kanssa.

Helmi-matkustajainformaatiojärjestelmässä linjoille saadaan liikennevaloetuudet ja ajantasainen matkustajainformaatio bussin sisälle, osalle pysäkkejä sekä internettiin.

Helmi-laitteiden käyttöä tehostetaan parantamalla laadunvalvontaa. Suunnitelmakaudella Helmi-järjestelmää sekä aikataulutietoja näyttävää Mono-järjestelmää laajennetaan vain, jos laajennuksen arvioidut hyödyt ylittävät kustannukset järjestelmien arvioidun elinkaaren aikana. Järjestelmien käyttö päättynee LIJ2014-hankkeessa käyttöön otettavan uuden matkustajainformaatiojärjestelmän myötä.

Seudun matkalippujärjestelmä on laajennettu lähi- ja kehyskuntiin

HSL:n ja matkakorttijärjestelmän alueellinen laajeneminen tuo HSL:n matkakortin yhä useamman kunnan asukkaiden käyttöön, jolloin HSL:n matkakortti korvaa muut matkaliput ja -kortit. HSL ja VR Osakeyhtiö edistävät yhteistyössä valtakunnallisia matkakortin yhteiskäyttöisyyttä koskevia tavoitteita varautumalla toteuttamaan yhteiskäyttöisen HSL/VR-matkakortin. Myös HSL ja Oy Matkahuolto Ab edistävät yhteiskäyttöisen matkakortin toteutusta Matkahuollon korttiin perustuen.

Asiakaspalvelut

HSL tarjoaa asiakkailleen henkilökohtaista lipunmyynti- ja neuvontapalvelua asiakaspalvelupisteissään Rautatientorilla, Itäkeskuksessa ja Pasilassa sekä liikenneinfokeskuksessa ja asiakaspalautteiden käsittelyssä. Kesäisin Suomenlinnaan menijöitä palvelee tilapäinen myyntipiste Kauppatorilla. Syksyisin opiskelijoiden matkakortteja päivitetään tilapäisissä palvelupisteissä muutamassa suurimmassa oppilaitoksessa.

Liikenneinfokeskus antaa puhelimitse matkakortti-, tariffi-, reitti- ja aikatauluneuvontaa sekä poikkeusinfoa, tekee kutsuliikennevarauksia (Helsingin Jouko-kaupunginosalinjat) ja vastaanottaa puhelimitse asiakaspalautteita. Henkilökohtaisen asiakaspalvelun lisäksi liikenneinfokeskuksesta saa automaattista aikataulupalvelua 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa.

Asiakaspalautteita saadaan eniten netissä toimivan palautejärjestelmän kautta. Kaikki eri tavoin saadut palautteet käsitellään viivytyksettä, viimeistään kahden viikon kuluessa. Palautesihteerit vastaavat niihin itse tai toimittavat ne asiantuntijoille vastattavaksi. Kuljettajia ja liikennöintiä koskevat palautteet toimitetaan ao. liikennöitsijän vastattavaksi. Palautteista tuotetaan raportteja toiminnan kehittämistä varten.

Asiakaspalvelun laatua valvotaan mm. seuraamalla jonotus- ja vastausaikoja, palvelusta saatuja asiakaspalautteita sekä tekemällä tutkimuksia (asiakastytyväisyys, Mystery Shopping).

Matkalippujen tarkastus

HSL vastaa matkalippujen tarkastamisesta HSL-alueen liikenteessä sekä valtakunnallisessa junaliikenteessä. HSL-alueella tarkastustoiminta kattaa kaikki joukkoliikennemuodot: bussi-, metro-raitiovaunu-, juna- ja vesiliikenteen (Suomenlinnan lautta).

VR ostaa HSL:ltä VR-lähiliikenteen ja koko maan kaukojunaliikenteen tarkastustoiminnan. VR korvaa HSL:lle tästä aiheutuvat kustannukset ja HSL tilittää VR:lle ao. liikenteestä saatavat tarkastusmaksutulot.

Tehokas matkalippujen tarkastustoiminta vähentää liputta tai virheellisellä matkalipulla matkustavien määrää. Toiminta edistää siten joukkoliikenteen lipputulosten kertymistä.

Tarkastusyksikössä on 116 tarkastajan virkaa. Virkojen täyttöaste vaihtelee vuosittain. Eläkkeelle siirtyvien tai muusta syistä eroavien tarkastajien tilalle voidaan rekrytoida uusia tarkastajia yleensä vain HSL:n järjestämän tarkastajakurssin kautta. Tarkastajakurssi pyritään järjestämään kerran vuodessa.

Vuoden 2012 alussa käyttöön otettu uusi tarkastajalaite parantaa tarkastustoiminnan toimintaedellytyksiä. Tarkastustoimintaa keskitetään erityisesti niille alueille ja liikennevälineisiin, joilla ilman asianmukaista matkalippua matkustaminen on suurinta. Tarkastuksia tehdään kuitenkin koko HSL-alueella ja kaikissa joukkoliikenteen kulkumuodoissa. Tavoitteena on, että tarkastettujen matkustajien määrä kasvaa vuonna 2013 keskimäärin 2,5 % / tarkastuspäivä vuoden 2012 tasosta.

Järjestyksenvalvojat toimivat matkalippujen tarkastajia avustavissa tehtävissä metro- ja raitiovaunuliikenteessä vuonna 2012. Kokeilun tavoitteena oli lisätä matkustajien turvallisuutta sekä matkalippujen tarkastajien työturvallisuutta ja näkyvyyttä myöhäisillan joukkoliikenteessä. Kokeilun tulosten perusteella päätetään toiminnan jatkamisesta. Siihen on kuitenkin varauduttu vuonna 2013.

HSL käsittelee tarkastusmaksuista tehdyt oikaisuvaatimukset ja valitukset. Lisäksi tarkastajat osallistuvat liikennetutkimuksien tekemiseen sekä liikennehäiriöiden edellyttämiin opastustehtäviin.

Joukkoliikennepalvelut perustuvat vahvaan kumppanuuteen palveluntuottajien kanssa

Liikennöitsijäyhteistyössä ja sopimuksissa korostetaan liikenteen laadun ja luotettavuuden parantamista. VR:n ja LVM:n kanssa tehdään suunnittelu- ja sopimussyhteistyötä lähijunaliikenteen palvelujen ja toimintaedellytysten kehittämiseksi.

Yhteistyössä liikennöitsijöiden kanssa kehitetään kilpailutetun bussiliikenteen hankintaperiaatteita. Tarjousvertailussa ja sopimusehdoissa keskitytään HSL:n strategisten tavoitteiden edistämiseen ja yksinkertaistetaan kilpailuttamismallia mahdollisuuksien mukaan. Sopimusaikaista liikenteen hoidon seuranta tehostetaan ja säännöllistä raportointia nopeutetaan.

Erityinen bussiliikenteen hankinta lähitulevaisuudessa on Kirkkonummella ja Sipoossa 2014 alkava HSL-liikenne. Näillä alueilla tullaan käyttämään 2012 valmistellun järjestämistapaselvityksen perusteella uusia hankinta- ja sopimusmalleja.

Nykyisen U-liikenteen lippuyhteistyön sopimusrakenne päivitetään siirtymäkauden jälkeen joukkoliikennelain ja palvelusopimusasetuksen mukaiseksi.

Toinen haastava bussiliikenteen hankintatehtävä on Kehäradan ja Länsimetron liityntäliikenteen järjestäminen tilanteessa, jossa suuri osa nykyisistä sopimuksista päättyy eivätkä sopimuskaudet kaikilta osin sovi sujuvasti liikennejärjestelmän muutosajankohtiin. Liityntäliikenteeseen siirtymisellä on saavutettava huomattavia säästöjä bussien liikennöintikustannuksissa, kun raideliikenteen kustannukset kasvavat uusien rataosuuksien ja junien käyttöönoton takia.

Yhteistyöllä raideliikenteen operaattorien kanssa varmistetaan palvelu- ja kustannuskehityksen hallinta ja pitkäjänteisen suunnittelu. HSL osallistuu uuden raidekaluston hankintaprojekteihin. HSL:n, LVM:n ja VR:n välinen sopimusratkaisu lähijunaliikenteen 3.vyöhykkeestä ja HSL-alueen laajenemisesta tulee voimaan 2013.

Poikkeus- ja häiriötilanteiden liikenteen järjestämistä kehitetään uusilla sopimus- ja yhteistyömalleilla liikenteen luotettavuuden parantamiseksi. Ajamattomien lähtöjen osuutta lähijuna-, raitio- ja bussiliikenteessä alennetaan vuosittain, ja metrossa ja lauttaliikenteessä turvataan luotettavuuden säilyminen korkealla tasolla.

Matkustaminen ja työskentely joukkoliikennevälineissä on turvallista

Vuoden 2011 aikana laadittua joukkoliikenteen turvallisuusstrategia 2012 - 2016 ja siihen liittyvää toimenpideohjelmaa ryhdytään toteuttamaan. Turvallisuus nostetaan joukkoliikenteen keskeiseksi laadulliseksi menestystekijäksi. Vartiointia terminaaleissa lisätään tarvittaessa. Kampin alueen yöliikenne siirretään viikonloppuisin Espoo-terminaaliin. Samalla terminaalin järjestyksenvalvontaa lisätään. Kokonaan uutena toimintona bussit varustetaan hätäkutsulaitteilla, jolloin kuljettaja pystyy häiriötilanteissa kutsumaan vartijat tai poliisin oikeaan paikkaan nopeasti. Hätäkutsulaitteita hankitaan noin 1400 bussiin. Hätäkutsut keskitetään kilpailutettavan vartiointiliikkeen valvomoon, jossa tehdään tilannearvio ja avun paikalle hälyttäminen.

Sekä uudet että käytetyt bussit varustetaan kuljettajaa suojaavalla turvaohjaamolla kilpailuttamisen tahdissa. Tallentavan kameravalvontajärjestelmän yleistymistä edistetään uusien liikennöintisopimusten myötä.

HSL ottaa käyttöön uuden palvelutasoltaan ja hinnaltaan joustavan älyliikenteen joukkoliikennemuodon, jonka avulla houkutteellaan merkittävästi uusia matkustajia aiemmista henkilöautoilijoista

Uuden sukupolven kysyntäohjattua joukkoliikennettä koskevassa Metropol-hankkeessa pilottivaiheen liikennöinti käynnistyy 1.10.2012. Pilotin aikana hanke parantaa n. 15 auton kapasiteetilla Helsingin seudun korkeakoulukampusten välisiä joukkoliikenneyhteyksiä ja mm. poikittaisliikennettä. Vuonna 2013 toiminta vakiinnutetaan ja liikenteen laajentamisen valmistelu käynnistetään. Vuoden 2015 loppuun mennessä Metropol – liikenteessä arvioidaan olevan 60 – 100 ajoneuvoa.

Hanke toteutetaan yhteistyössä Liikenneviraston, Aalto-yliopiston ja Ajelo Oy:n kanssa. Hankkeessa toteutetaan maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen uusi joukkoliikennemuoto, jolla pyritään houkuttelemaan joukkoliikenteeseen erityisesti nykyisiä henkilöautoilijoita.

2.3.3 HSL edistää vähäpäästöistä liikennettä

Ympäristöystävällistä liikennejärjestelmää kehitetään HLJ:n mukaisesti

Ympäristöystävällistä liikennejärjestelmää kehitetään HLJ 2011:n tavoitteiden ja aiesopimuksen toteutuksen edistämiseksi sekä HLJ 2015 valmistelun pohjaksi laatimalla yhdessä yhteistyötahojen kanssa strategisia suunnitelmia ja toteuttamisohjelmia liikennejärjestelmän eri osa-alueista kuten joukkoliikenne, kävely ja pyöräily, matkaketjut, liityntäpysäköinti, liikkumisen ohjaus sekä liikennepoliittiset ja taloudelliset ohjauskeinot. HSL osallistuu strategisen tason vaikutusten arvioinnin kehittämistä palveleviin selvityksiin ja projekteihin.

Joukkoliikenteen runko rakentuu raideliikenteen varaan.

Raitieliikenteen kokonaiskehittämissuunnitelma 2020 – 2035:n laadinta käynnistetään yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa. Työssä paneudutaan raitieliikenteen laajentamissuunnitelmien lisäksi raitieliikenteen kustannustehokkuuden parantamiseen nopeuttamistoimenpiteillä.

Bussiliikenteen hankinnoissa suositaan tarjousvertailussa sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja. Erillisiä päästöjen vähennystoimenpiteitä edistävän ympäristöbonuksen määrää kasvatetaan asteittain saavutettujen tulosten mukaisesti. Hybridibussien käyttöä HSL-alueen kaupunkiliikenteessä lisätään kokeilukohteen tulosten perusteella. HSL:n hankinta edistää uusien vähäpäästöisten polttoainevaihtoehtojen käyttöönottoa osallistamalla tutkimus- ja pilotointihankkeisiin yhteistyössä esim. VTT:n kanssa.

Joukkoliikenteen päästöt vähenevät:

Bussiliikenne, tonnia	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nox	879,42	-14,89 %	-18,41 %	-24,61 %	-34,91 %	-44,95 %	-54,76 %	-61,42 %	-71,32 %
PM	14,6	-19,29 %	-23,71 %	-29,61 %	-42,47 %	-55,75 %	-68,98 %	-75,33 %	-81,72 %
CO2	112795	-4,97 %	-7,13 %	-9,14 %	-14,99 %	-23,64 %	-33,25 %	-40,45 %	-51,28 %

Päästötavoitteiden saavuttaminen vaatii raideliikenteen osuuden kasvattamista ja uuden teknologian merkittävää käyttöönottoa busseissa.

Bussiliikenteen erillinen ympäristöbonusjärjestelmä hiilidioksidi- ja lähipäästöjen alentamiseksi otetaan käyttöön vuonna 2012 ja sitä laajennetaan suunnitelmakauden aikana asteittain.

Liikkumisen ohjaus

Liikkumisen ohjaukseen kuuluvalla työnantajayhteistyöllä on merkittävä osuus liikkumisen ohjauksessa ja sitä kautta HSL:n ydintavoitteiden saavuttamisessa. Liikkumisen ohjaustyötä tukevia palveluita ostetaan myös ulkoisilta toimijoilta.

Liikkumisen ohjauksen työkaluja kehitetään edelleen. Saavuttavuustyökalua voidaan hyödyntää niin asiakaspalvelussa kuin yritys yhteistyössäkin. Vuonna 2013 teetetään liikkumissuoritelaskuri työnantajille tarjottavien liikkumissuunnitelmien tekemisen tueksi.

2.3.4 HSL on aktiivinen liikennepoliittinen vaikuttaja

HSL toimii aktiivisesti keskeisten liikennepoliittisten toimijoiden verkostossa

HSL osallistuu omalta kannaltaan hyödyllisiin yhteistyötahojen tutkimuksiin, selvityksiin ja suunnitelmiin.

HSL tukee junaliikenteen kilpailun avaamista ja varautuu lähijunaliikenteen kilpailuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin. HSL osallistuu tilaajaviranomaisten yhteistyöhön laajenevan seudun bussiliikenteen kehittämiseksi ja julkisen rahoituksen sekä palvelujen hankinnan järjestämiseksi tarkoituksenmukaisesti.

HLJ:llä ja sen toteutuksella vaikutetaan maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla.

HSL osallistuu Helsingin seudun liikenneneuvottelukunnan asioiden valmisteluun tuomalla käsittelyyn MAL-aiesopimuksen toteuttamisen edistämiseen ja seurantaan sekä HLJ 2015 laatimiseen liittyviä asioita. HLJ:n valmistelun ja seurannan ohjausryhmänä toimii HLJ-toimikunta.

HLJ:llä ja sen toteutuksella vaikutetaan maankäyttöratkaisujen ja liikenneinvestointien yhteensovittamiseen Helsingin seudulla. Osallistutaan yhteistyötahojen käynnistämiin liikenneverkkojen ja liikennehankkeiden strategisen tason suunnitteluun ja huolehditaan niissä HSL:n ja HLJ:n tavoitteiden huomioonottamisesta.

HSL:n julkisuuskuva on hyvä

HSL:n viestintästrategia valmistui vuoden 2012 alussa. Viestinnän strategiset painopisteet, kohderyhmät, keinot ja kanavat määriteltiin viestintästrategiassa, jossa keskeisiksi tavoitteiksi strategiakaudella listattiin:

- HSL:n strategisten tavoitteiden tukeminen = lisätä joukkoliikenteen suosiota ja edistää kestävästä liikkumisesta.
- Tukea HSL:n sisäistä kulttuuria, yhtenäisiä toimintatapoja ja johtamista.
- Kasvattaa HSL:n tunnettua kaikissa kohderyhmissä.
- Avoimen ja ajankohtaisen tiedon jakaminen, asukkaiden kuuntelu sekä vuorovaikutuksen lisääminen.
- Rakentaa mainetta joukkoliikenteen aktiivisena asiantuntijana.

HSL:n viestinnän keskeiset kohderyhmät ovat: 1) asiakkaat (nykyiset ja potentiaalit) 2) henkilöstö 3) kumppanit 4) media 5) päättäjät ja mielipidevaikuttajat. Tärkeimmät strategiset painopistealueet seuraavan kolmen vuoden aikana ovat:

- Asiakasymmärryksen ja -uskollisuuden lisääminen
- Sisäisen kulttuurin ja viestinnän vahvistaminen
- Tunnettuuden vahvistaminen
- Kumppaniyhteistyön kehittäminen
- Asiantuntijaprofiilin rakentaminen

HSL:lle on määritelty ydinviestit, joita tullaan kohdistamaan strategiakaudella eri kohderyhmille. Niissä kiteytyy ainutlaatuisuustekijöitä, jotka perustuvat HSL:n todellisiin vahvuuksiin. Ydinviestejä toistetaan kaikessa viestinnässä ja markkinoinnissa. Ydinviestit ovat:

- Helppo: Helppoa ja sujuvaa arkea koko metropoli-alueella.
- Edullinen: HSL on edullisin tapa matkustaa Helsingin seudulla.
- Luotettava: HSL kuljettaa aina ja turvallisesti.
- Asiantunteva: HSL on joukkoliikenteen ja kestävästä liikkumisesta asiantuntija.

Viestinnän merkittävä kehittämiskohde suunnitelmakaudella on HSL:n asiakasohjelman rakentaminen ja palvelumuotoilun tuominen osaksi joukkoliikenteen suunnittelua ja kehittämistä. Yksi osa HSL:n asiakasohjelmaa on asiakkaiden segmentointi, segmenttien parempi ymmärtäminen ja viestinnän kohdentaminen eri segmenteille. HSL kilpailuttaa joukkoliikenteen asiakas- ja palvelumuotoilukumppanit vuoden 2012 aikana.

Vuosina 2013 – 2015 HSL rakentaa sähköistä asiakasviestintää ja asiakasrekistereitä. Aikataulutiedottamisessa painopiste siirtyy entistä vahvemmin aikataulukirjoista sähköiseen aikataulutiedottamiseen. Aikataulujen julkaisua ja tuotantotapaa uudistetaan vuosina 2012- 2015. Tavoitteena on, että nykyisestä aikataulukirjasta voitaisiin luopua uuden lippu- ja informaatiojärjestelmän käyttöönoton myötä vuonna 2015. Vuonna 2012 aikataulukirjojen kotijakelua vähennetään ja painoksia pienennetään. Irtoaikataulujen painosmäärä puolestaan kasvaa. Syksyllä 2012 käynnistyy hsl.fi-sivuston konseptisuunnitelman laatiminen. Hsl.fi uudistuu vuonna 2013.

HSL rakentaa konseptin uusasiakashankintaan, jota on tarkoitus toteuttaa useamman vuoden ajan. Ensimmäinen uusasiakashankintakampanja käynnistyy syksyllä 2012 ja seuraava toteutetaan keväällä 2013. Kampanjoinnilla houkutellessa satunnaisia asiakkaita matkakortin käyttäjiksi. HSL toteuttaa lisäksi vuosittain säännöllistä brändimainontaa ja tuotemainontaa, joiden tavoitteena on ylläpitää ja kasvattaa HSL:n tunnettua ja lisätä tuotteidemme ja palveluidemme

käyttöä. Brändikampanjoita on noin kolme kertaa vuodessa ja tuotekampanjoita noin neljä kertaa vuodessa.

2.3.5 HSL:n toiminta tukee omistajakuntien ja metropolialueen kehittämistavoitteita

HSL valmistautuu uusien kuntien liittymiseen HSL:n jäseneksi.

HSL osallistuu aiempien vuosien tapaan aktiivisesti kuntien vetovastuussa olevien suurten joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeiden hankesuunnitteluun ja toteutuksen valvontaan.

2.3.6 HSL:ssä työskentelee innostunut ja asiantunteva henkilöstö

Henkilöstösuunnittelulla tuetaan ja varmistetaan HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista. Tavoitteena on varmistaa, että sekä henkilöstön määrä että osaaminen vastaavat toiminnan kulloinkin asettamia vaatimuksia.

Vuoden 2013 alkaessa toimintaa varten tarvittava työpanos on arvioiden mukaan 340 henkilötyövuotta. Kauden aikana vakituisen henkilöstön työpanostarve kasvaa 17,9 henkilötyövuodella ja määräaikaisen työvoiman tarve 2,4. Työpanostarpeen lisäystä on eniten matkalipun tarkastuksessa. Pienempiä suunniteltuja lisäystarpeita on liikennejärjestelmäosastolla, joukkoliikennesuunnittelussa ja liikennepalveluissa. Yhteisissä tukitoiminnoissa henkilöstön määrä ei kokonaisuutena ottaen muutu.

Kauden aikana arviolta 15 työntekijää on siirtymässä eläkkeelle.

Osaamisen kehittäminen

Suunnitelmakaudella jatketaan strategiaa tukevan osaamisen kehittämisjärjestelmän rakentamista. Se sisältää tarvittavan osaamisen tunnistamisen, nykytilan tarkastelun, kehittämistarpeiden määrittelyn ja kehittämissuunnitelman tekemisen. Osaamisen kehittämisessä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia kehittämisen keinoja. Johtamista yhtenäistetään ja tuetaan esimiesvalmennuksella.

Työtyytyväisyys

Henkilöstön työtyytyväisyyttä seurataan säännöllisesti vuosittain henkilöstökyselyn avulla. Tavoitteena on ylläpitää positiivista kehitystä. Tulosten käsittelyyn ja konkreettisten parannusten tekemiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Tulosten perusteella tehdään toimenpidesuunnitelmat, joiden toteutumista seurataan.

Yleistointojen kehittäminen

Talouden ja toiminnanohjausjärjestelmän vaiheittaista käyttöönottoa jatketaan vuonna 2013. Hankkeen tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta, raportoinnin laatua ja ajantasaisuutta, sujuvoittaa toimintaprosesseja, vähentää päällekkäistä työtä ja tehostaa resurssien käyttöä. Vuonna 2013 otetaan käyttöön projektien hallinnan ja hankintojen hallinnan työkalut ja tietokantapohjainen raportointi, jossa hyödynnetään HSL:n olemassa olevia tietokantoja ja työkaluja.

HSL:n yleistä hankintatoimintaa kehitetään edelleen siten, että hankinnat pystytään tekemään mahdollisimman kustannustehokkaasti. Sopimusprosessia kehitetään edelleen ja sopimustyyppikohtaiset prosessitarkistukset valmistellaan.

Vuonna 2012 käyttöön otettua hallituksen extranet –palvelua kehitetään edelleen saadun palautteen pohjalta.

Tiedonhallintaa ja asianhallintajärjestelmää kehitetään edelleen huomioiden edellytykset asiakirjojen sähköiseen säilyttämiseen.

Yhteiset tietojärjestelmät, tietotekninen ympäristö ja tuki tiedon käytölle muodostavat yhtenäisen, tehokkaan ja taloudellisen kokonaisuuden, joka tukee HSL:n strategian toteuttamista. Vuoden 2013 aikana jatketaan HSL:n tietoturvan kehittämissuunnitelman mukaisien toimenpiteiden toteuttamista. Tietoturvan kehittämissuunnitelma koostuu kahdeksasta vaiheesta, joissa kussakin toteutetaan ja jalkautetaan yksi tai useampia tietoturvatyökaluja HSL:n käyttöön. Kehityssuunnitelma on aikataulutettu niin, että tietoturvallisuuden perustason vaatimukset on saavutettu lokakuuhun 2013 mennessä.

Vuonna 2012 aloitettavassa HSL:n ja HSY:n yhteisen paikkatietoyhteistyön kehittämissuunnitelmassa sovittuja toimenpiteitä toteutetaan. Tavoitteena on osaamisen jakaminen ja synergiaetujen saavuttaminen seudullisen perustietopohjan kokoamisessa ja jalostamisessa sekä paikkatietoja hyödyntävien tietojärjestelmien ja teknologioiden osalta.

Toteutetaan HSL:n tietohallintostrategian kehittämissuunnitelmassa toteutetaan vuoden 2013 aikana mm. nykytilan analysointi ja tuotetaan nykytilan kuvaukset. Kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilan suunnittelu sekä kuvaaminen ja näistä johdettujen toimenpanosuunnitelmien toteutus tehdään vuoden 2014 aikana.

Nykyinen HSL toimistoverkon tuki- ja käyttöpalvelun sopimuskausi päättyy vuoden 2013 lopussa. Uusi kilpailutus ja siihen liittyvät toimenpiteet on käynnistettävä vuoden 2013 aikana.

2.4 Käyttötalousosa

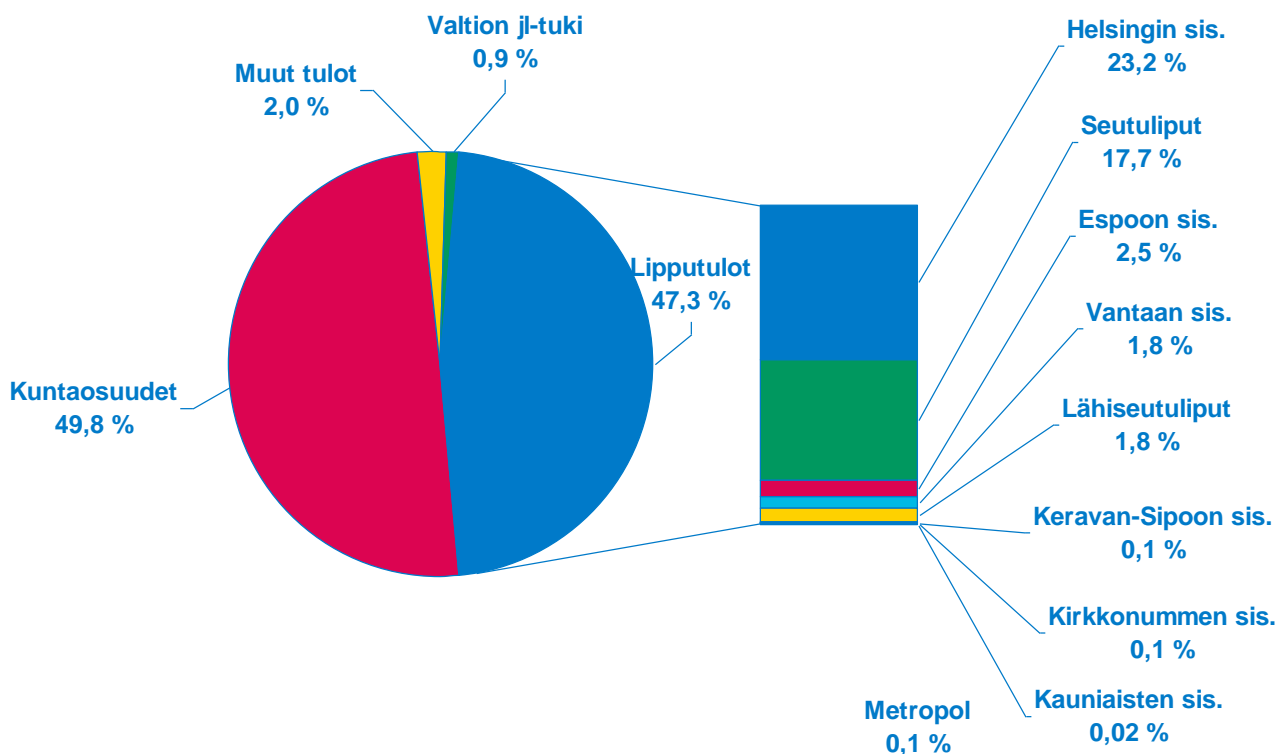
2.4.1 Yhdistetty taloussuunnitelma 2013 – 2015

1 000 €	TP11	TA12	Muut. TA12 ¹⁾	ENN12 30.4.12	TA2013	TS2014	TS2015	
Tuloslaskelma								
Varsinainen toiminta								
Lipputulot	+	252 832	267 236	268 356	271 160	280 917	285 484	294 963
Valtion jl-tuki	+	6 229	5 506	5 646	5 506	5 641	5 641	5 641
Muut toimintatulot	+	10 452	9 407	9 407	9 872	11 998	11 913	11 640
Toimintatulot yhteensä (ilman kuntaosuuksia)	=	269 513	282 149	283 409	286 538	298 556	303 038	312 244
Henkilöstömenot	-	-16 000	-16 386	-16 386	-16 512	-16 921	-17 372	-17 799
Operointikustannukset	-	-407 514	-439 115	-441 525	-440 949	-470 564	-479 818	-505 391
Infrapalvelujen ostot	-	-63 234	-68 159	-68 239	-68 239	-69 451	-71 412	-80 990
Muut palvelujen ostot	-	-22 607	-28 494	-28 594	-26 993	-25 741	-25 073	-25 141
Muut toimintamenot	-	-5 225	-6 078	-6 078	-7 785	-7 689	-7 578	-7 574
Toimintamenot yhteensä	=	-514 580	-558 232	-560 822	-560 479	-590 365	-601 252	-636 896
Toimintakate (ilman kuntaosuuksia)	=	-245 067	-276 084	-277 414	-273 941	-291 809	-298 214	-324 652
Rahoitustulot - ja menot								
Rahoitustuotot	+	562	200	200	500	400	400	400
Rahoituskulut	-	-35	-240	-240	-180	-615	-1 085	-1 695
Vuosikate (ilman kuntaosuuksia)	=	-244 540	-276 124	-277 454	-273 621	-292 024	-298 899	-325 947
Poistot	-	-4 679	-5 895	-5 895	-5 895	-7 542	-8 928	-12 830
Tilikauden tulos (ilman kuntaosuuksia)	=	-249 219	-282 019	-283 349	-279 516	-299 566	-307 827	-338 777
Kuntaosuudet (sis. Metropol-hanke)								
- Helsinki	+	164 107	175 970	175 970	175 970	184 490	189 772	206 835
- Espoo	+	45 658	52 300	52 300	52 300	56 631	58 204	64 314
- Kauniainen	+	748	630	630	630	663	688	856
- Vantaa	+	34 852	40 050	40 050	40 050	44 851	46 056	51 700
- Kerava	+	2 221	3 539	3 539	3 539	3 324	3 407	4 607
- Kirkkonummi	+	3 225	3 591	3 942	3 942	4 340	4 444	5 070
- Sipoo	+			1 340	1 340	1 689	1 678	1 817
Kuntaosuudet yhteensä	=	250 811	276 080	277 771	277 771	295 988	304 249	335 199
Tilikauden ali-/ylijäämä		1 592	-5 939	-5 578	-1 745	-3 578	-3 578	-3 578
Rahoitussuunnitelma								
Varsinainen toiminta ja investoinnit								
Tulorahoitus								
Vuosikate	+	6 271	-44	317	4 150	3 964	5 350	9 252
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-	-4 342	-12 531	-12 531	-15 696	-16 830	-17 299	-30 163
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	=	1 929	-12 574	-12 213	-11 545	-12 866	-11 949	-20 911
Rahoitustoiminta								
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+		12 000	12 000	12 000	17 000	17 000	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-					-1 333	-3 222	-6 000
TA-lainojen nettomuutos	=		12 000	12 000	12 000	15 667	13 778	24 000
Oman pääoman muutokset ja muut maksuvalm. muutokset	=	-2 035						
Vaikutus maksuvalmiuteen	+/-	-106	-574	-213	455	2 800	1 828	3 089
Investointien tulorahoitus-%		144,4 %	-0,3 %	2,5 %	26,4 %	23,6 %	30,9 %	30,7 %

¹⁾ HSL:n hallituksen 17.4.2012 § 69 Talousarvion 2012 muutosesitys yhtymäkokoukselle

2.4.2 Toimintatulot

HSL:n toimintatulot vuonna 2013 ovat yhteensä 594,5 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden muutettuun talousarvioon verrattuna on 33,4 milj. euroa (5,9 %).



Lipputulot

Lipputulosten arvioinnin perustana on käytetty 4 kuukauden toteutumatioiden pohjalta tehtyjä lipputulosten arvioita vuodelle 2012. Lipputulosten arvioidaan olevan vuonna 2012 ilman ALV yhteensä 271,2 milj. euroa ja 280,9 milj. euroa vuonna 2013. Kasvu edellisvuoden muutettuun talousarvioon on 4,6 %. Lipputulot muodostavat 47,3 % HSL:n toimintatuloista.

Seutuliput

Pääkaupunkiseudun seutulipputulot vuonna 2012 ovat ennusteen mukaan yhteensä 102,9 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 %:n kasvu vuonna 2013. Keskimäärin pääkaupunkiseudun seutulippujen hinnat nousevat 1,7 % vuoden 2012 hintoihin verrattuna. Seutulipputulot vuonna 2013 ovat 105,2 milj. euroa.

Lähiseutulippujen lipputulot ovat ennusteen mukaan vuonna 2012 yhteensä 10,9 milj. euroa. Keskimäärin lähiseutulippu 2-lippujen hinnat nousevat 1,8 % ja lähiseutu 3-lippujen hinnat 1,7 %. Lähiseutulipputulot vuonna 2013 ovat yhteensä 11,0 milj. euroa.

Sisäiset liput

Helsingin sisäiset liput

Helsingin sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2012 on 132,2 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 % kasvu vuonna 2013. Keskimäärin Helsingin sisäisten lippujen hinnat nousevat 4,3 % vuoden 2012 hintoihin verrattuna. Lipputulosta on vuonna 2013 arvioitu kertyvän 137,7 milj. euroa.

Espoon ja Kauniaisten sisäiset liput

Espoon ja Kauniaisten sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2012 on 14,2 milj. euroa.

Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 % kasvu vuonna 2013. Keskimäärin Espoon ja Kauniaisten sisäisten lippujen hinnat nousevat 4,1 % vuoden 2012 hintoihin verrattuna. Lipputulosta on vuonna 2013 arvioitu kertyvän 14,8 milj. euroa.

Vantaan sisäiset liput

Vantaan sisäisten lipputulosten ennuste vuonna 2012 on 10,0 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 2,0 % kasvu vuonna 2013. Keskimäärin Vantaan sisäisten lippujen hintojen muutos on 4,2 % vuoden 2012 hintoihin verrattuna. Lipputulosta on vuonna 2013 arvioitu kertyvän 10,4 milj. euroa.

Keravan ja Sipoon sekä Kirkkonummen sisäiset liput

Ennusteen mukaan Keravan ja Sipoon sisäiset lipputulot vuonna 2012 ovat 0,394 milj. euroa ja Kirkkonummen 0,457 milj. euroa. Keskimäärin Keravan ja Sipoon sisäisten lippujen hinnat nousevat 4,3 % ja Kirkkonummen sisäisten lippujen hinnat 4,0 % vuoden 2012 hintoihin verrattuna.

Kaikkiaan Keravan ja Sipoon sisäisiä lipputulosta on vuonna 2013 arvioitu kertyvän 0,667 milj. euroa ja Kirkkonummen sisäisiä lipputulosta 0,471 milj. euroa.

Metropol-liikenteen lipputulot

Uuden sukupolven kysyntäohjattua joukkoliikennettä koskevassa Metropol-hankkeessa arvioidaan lipputulosta kerättävän 0,7 milj. euroa vuonna 2013.

Yhteenveto lippujen hintojen keskimääräisistä muutoksista 2013 – 2012, sis. ALV

Seutuliput, pääkaupunkiseutu	1,7 %
Seutuliput, lähiseutu 2 (Espoo/Kauniaisten/Vantaa – 3. vyöhyke)	1,8 %
Seutuliput, lähiseutu 3 (koko HSL-alue)	1,7 %
Helsingin sisäiset liput	4,3 %
Espoon ja Kauniaisten sisäiset liput	4,1 %
Vantaan sisäiset liput	4,2 %
Keravan/Sipoon sisäiset liput	4,3 %
Kirkkonummen sisäiset liput	4,0 %
Keskimäärin	3,4 %

Lippujen hintojen muutokset pitävät sisällään arvonlisäveron korotuksen yhdellä prosenttiyksiköllä 1.1.2013 alkaen. Arvonlisävero nousee 9 prosentista 10 prosenttiin. Arvonlisäveron korotuksen vaikutus verottomiin lipputuloihin on - 0,9 %.

Yölippu esitetään poistettavaksi kausilipulla matkustavilta. Lipputulosten menetys yökertalipun osalta on noin 540 000 euroa.

Yleiskausilipun hinta tarkistetaan kustannuksia vastaavaksi.

Korttimaksu

Matkakorteista on peritty asiakkaalta omakustannushinnan mukainen hinta. Korttimaksu vuonna 2012 on 5,00 euroa. Vuonna 2013 matkakorttien hinnaksi esitetään 5,00 euroa (sis. alv 9 %).

Korttimaksuja vuonna 2012 sekä vuonna 2013 arvioidaan kertyvän 0,7 milj. euroa.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksun määrä voi olla 40 kertaa alin yleinen kertamaksun hinta. Tarkastusmaksu on ollut vuodesta 2007 alkaen 80 euroa. Vuonna 2013 tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 100 euroon. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan vuonna 2013 kertyvän 6,2 milj. euroa, joista kirjataan luottotappiota ja luottotappiovarauksia 2,5 milj. euroa.

Kuntaosuudet

Ne menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista.

Kuntaosuudet talousarviossa 2013 ovat yhteensä 296,0 milj. euroa, mikä sisältää arvioidun 1,6 milj. euron kuntaosuuden Metropol-liikenteeseen. Kuntaosuudet muodostavat 49,8 % HSL:n tuloista.

Kuntaosuuksiin kohdistetaan vuonna 2013 menoja yhteensä 598,5 milj. euroa, josta operointikustannuksia 470,6 milj. euroa (78,6 %), infrakustannuksia 69,5 milj. euroa (11,6 %), yleiskustannuksia 58,4 milj. euroa (9,8 %). Kuntaosuuksiin kohdistetaan tuloja yhteensä 302,5 milj. euroa, josta lipputulot ovat yhteensä 280,9 milj. euroa (92,9 %), joukkoliikenteen valtiontukea 5,6 milj. euroa (1,8 %), yleiskustannuksiin kohdistettavia tuloja 12,4 milj. euroa (4,1 %) ja jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 3,6 milj. euroa (1,2 %).

Selvitys kuntaosuuksien muodostumisesta kunnittain vuosina 2013 – 2015 on sivuilla 32 - 37.

Muut toimintatulot

Muut toimintatulot muodostuvat pääosin tarkastusmaksutuloista, VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnan korvauksesta ja liikennöitsijöiltä laskutettavista laite- ja taukotilavuokrista.

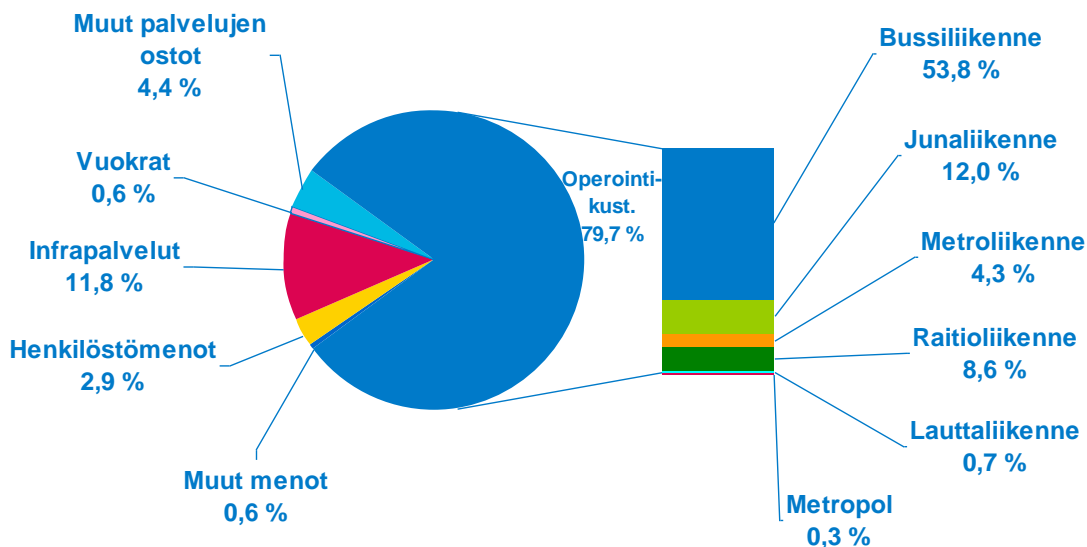
Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan vuonna 2013 saatavan 6,2 milj. euroa, tarkastusmaksutoiminnan korvauksia VR:ltä 1,3 milj. euroa ja vuokratuloja 2,2 milj. euroa.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen määräksi on arvioitu 5,6 milj. euroa vuosina 2013 - 2015. Tuki on kohdistettu kunnille asukaslukujen suhteessa. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,7 milj. euroa.

2.4.3 Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2013 ovat yhteensä 590,4 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2012 muutetusta talousarviosta 29,5 milj. euroa (5,3 %).



Henkilöstömenot ovat 16,9 milj. euroa, mikä on 2,9 % toimintamenoista. Edellisvuodesta henkilöstömenot kasvavat 0,5 milj. eurolla (3,3 %). Palkkojen yleisiin sopimuskorotuksiin on varattu 1,5 %.

Palveluiden ostomenot

Palveluiden ostomenot vuonna 2013 ovat yhteensä 565,8 milj. euroa, 95,8 % HSL:n toimintamenoista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 470,6 milj. euroa, 79,7 % HSL:n toimintamenoista.

Bussiliikenteen menot vuonna 2013 ovat yhteensä 317,8 milj. euroa. Bussiliikenteen menot sisältävät ympäristöbonusvarauksen 0,5 milj. euroa. Vuonna 2013 bussiliikenteen kustannusindeksin arvioidaan nousevan 4,0.

Junaliikenteen menot ovat yhteensä 71,1 milj. euroa, missä on mukana ostopalveluna hankittavan pääkaupunkiseudun junaliikenteen lisäksi Keravan ja Kirkkonummen joukkoliikennesopimusten mukaiset korvaukset VR:lle. Ostopalveluna hankittavan pääkaupunkiseudun junaliikenteen kustannukset muodostuvat sopimuksen mukaan neljästä pääerästä:

- operointisopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- muut palvelut -sopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta
- kalustosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta sekä
- kunnossapitosopimuksen perusteella maksettavasta korvauksesta.

Sopimusten sisällä on useita kustannuseriä, joita tarkistetaan vuosittain tai vuosineljänneksittäin sopimuksissa määritellyillä kustannusindeksien ja toiminnan tehostamiskertoimien mukaan. Kalustokustannuksiin ei sovelleta kustannusnousuindeksiä. Junaliikenteen kustannustason arvioidaan vuonna 2013 nousevan ostoliikenteen osalta 2,5 % ja 3,5 % Keravan ja Kirkkonummen liikenteen osalta.

Raitioliikenteen kustannusten vuonna 2013 arvioidaan olevan 50,6 milj. euroa. Raitioliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 3,3 %. Vuosien 2013 ja 2014 osalta raitioliikenteen suoritteet ja kustannukset saattavat alentua suurenevan vaunukoon vuoksi. Kustannusvaikutukset tarkentuvat vuoden 2012 aikana.

Metroliikenteen kustannusten vuonna 2013 arvioidaan olevan 25,3 milj. euroa. Metroliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 3,3 %.

Lauttaliikenteen kustannusten vuonna 2013 arvioidaan olevan 4,3 milj. euroa. Lauttaliikenteessä kustannustason nousuksi on arvioitu 3,9 %.

Metropol-hankkeen operointikustannusten vuonna 2013 arvioidaan olevan 1,5 milj. euroa.

Muut palvelujen ostot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 25,7 milj. euroa, josta 6,5 milj. euroa IT-palveluihin, 5,6 milj. euroa matkakortin jälleenmyyjille maksettaviin lipunmyyntipalkkoihin, 4,3 milj. euroa asiantuntijapalveluihin, 1,9 milj. euroa kaluston ja laitteiden kunnossapitopalveluihin, 1,3 milj. euroa painatuksiin, 1,8 milj. euroa kaupungeille maksettaviin staattisen informaation hoidon korvauksiin, 0,9 ilmoitus ja mainontapaikkoihin, 0,9 milj. euroa posti- ja telepalveluihin (sis. tietoliikenteen kustannukset), 0,4 milj. euroa vartiointiin matkalippujen tarkastuksessa ja joukkoliikenneterminaaleissa sekä 2,1 milj. euroa muihin palveluihin kuten pankki- ja toimistopalveluihin, kiinteistön siivoukseen ja kunnossapitoon, matkakortin laitekuljetuspalveluihin sekä henkilöstöön liittyviin palvelujen ostoon (kuten esim. koulutus- ja matkustuspalvelut).

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2013 on 69,5 milj. euroa. Infrakustannukset sisältävät kustannukset Helsingiltä 65,5 milj. euroa, Espoolta 2,6 milj. euroa, Vantaalta 1,1 milj. euroa, Keravalta 0,06 milj. euroa sekä Kirkkonummelta 0,3 milj. euroa.

Infrakuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena ennen vuotta 2010 käyttöönotetun infran osalta on käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on kirjanpitoarvo. Pääoman korkona ja rakennusaikaisena korkona on käytetty viittä prosenttia.

Voimassa oleva kuntien ja HSL:n välinen infrasopimus koskee vain ennen vuotta 2010 käyttöön otettua infraa. Talousarvion infrakorvaukset on arvioitu tämän sopimuksen mukaisesti. Jatkosopimuksesta neuvotellaan parhaillaan ja infrakorvaukset tarkistetaan uuden sopimuksen tultua voimaan.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2013 varattu 1,0 milj. euroa.

Vuokrakulut vuonna 2013 ovat 3,8 milj. euroa. Ne kasvavat edellisvuodesta noin 0,4 milj. euroa (11,1 %). Kasvua aiheuttaa uutena toimintona HSL:n toimistokäytössä olevien tietokoneiden vuokraaminen sekä HKL:n vuokrasopimusten tarkistukset.

Muihin kuluihin arvioidaan kirjattavan luottotappioita ja luottotappiovarausta tarkastusmaksuista 2,5 milj. euroa.

Toimintakatteen vuonna 2013 arvioidaan olevan 4,2 milj. euroa, ja se riittää riittä kattamaan rahoituskulut, joita arvioidaan olevan 0,2 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

HSL rahoittaa investointinsa lainanotolla rahoituslaitoksilta. Uusiin investointeihin ennustetaan loppuvuodesta 2012 tarvittavan lainaa 12 milj. euroa. Vuonna 2013 arvioidaan tarvittavan lainaa 17 milj. euroa, vuonna 2014 17 milj. euroa ja vuonna 2015 30 milj. euroa, jolloin lainakanta vuoden 2015 lopussa on noin 65,4 milj. euroa. Lainakorkona laskennassa on käytetty 3 %.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 3,9 milj. euroa.

Suunnitelmapoistot vuonna 2013 ovat 7,5 milj. euroa ja ne kasvavat edellisvuoden muutettuun talousarvioon verrattuna 1,6 milj. eurolla.

Tilikauden 2013 alijäämäksi arvioidaan jäävän 3,6 milj. euroa, ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

2.4.4 Yli-/alijäämän käyttö

HSL:n tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä otetaan huomioon seuraavien vuosien talousarvioissa.

Vuoden 2011 tilinpäätöksen ja muutetussa talousarviossa 2012 arvioidun vuoden 2012 yli-/alijäämän käytön jälkeen arvioidaan kumulatiivista yli-/alijäämää olevan käytettävissä 31.12.2012 yhteensä 10,7 milj. euroa, joka on alustavassa taloussuunnitelmassa jaettu tasaisesti kolmelle tulevalle vuodelle 2013 – 2015

Arvioitu yli-/alijäämä 31.12.2012 kunnittain:

1 000 €	Kumulat. yli-/alijäämä	Käyttö	Kumulat. yli-/alijäämä	Käyttö 3 v.		
	31.12.2011	Muut. TA 2012	31.12.2012, arvio	2013	2014	2015
Espoo	6 240	-2 529	3 711	1 237	1 237	1 237
Helsinki	6 438	-2 092	4 346	1 449	1 449	1 449
Kauniainen	461	-121	340	113	113	113
Kerava	-1 004	392	-612	-204	-204	-204
Kirkkonummi	-703	457	-246	-82	-82	-82
Sipoo	0	0	0	0	0	0
Vantaa	4 890	-1 695	3 195	1 065	1 065	1 065
Yhteensä	16 322	-5 588	10 734	3 578	3 578	3 578

2.4.5 HSL:n peruspääoma

HSL:n peruspääoma on 1.1.2012 yhteensä 9,230 milj. euroa, joka jakaantuu jäsenkunnille seuraavasti: Helsinki 4,798 milj. euroa, Espoo 2,010 milj. euroa, Vantaa 1,625 milj. euroa, Kirkkonummi 0,300 milj. euroa, Kerava 0,278 milj. euroa, Sipoo 0,148 milj. euroa ja Kauniainen 0,071 milj. euroa.

Peruspääomalle ei esitetä maksettavaksi korkoa.

2.4.6 Investoinnit

HSL:n investointimenot vuonna 2013 ovat 16,8 milj. euroa, vuonna 2014 17,3 milj. euroa ja vuonna 2015 30,2 milj. euroa.

Suunnitelmakauden merkittävin investointi on LIJ-2014-hanke ja nykyisen matkakorttijärjestelmän kehittäminen, joihin suunnitelmakauden 2013 - 2015 aikana käytetään yhteensä noin 55,3 milj. euroa. Määrärahavaraus vuodelle 2013 on 13,4 milj. euroa, vuodelle 2014 14,3 milj. euroa ja vuodelle 2015 27,6 milj. euroa.

Matkustajainformaatiolaitteisiin ja –järjestelmiin (mm. aikataulu- ja infonäytöt, Helmi-laitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 4,2 milj. euroa, mistä 1,6 milj. euroa vuodelle 2013, 1,5 milj. euroa vuodelle 2014 ja 1,1 milj. euroa vuodelle 2015.

Toimiala-IT:n kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 2,2 milj. euroa. Merkittävin hanke on matkustajalaskentalaitteiden hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,8 milj. euroa. Joukkoliikennerekisterin (Jore) ohjelman kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudella yhteensä 0,3 milj. euroa ja liikenteen tietojen raportointikannan (L-info) kehittämiseen 0,3 milj. euroa.

Asiakassovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 1,0 milj. euroa, joka pitää sisällään reittioppaan ja kevyen liikenteen reittioppaan kehittämiseen varatut määrärahat.

Talous-, hallinto- ja viestintäyksikön IT-hankintoihin on varattu suunnitelmakaudelle 1,4 milj. euroa. Merkittävimpiä yksittäisiä hankkeita ovat HSL:n verkkoviestinnän kehittäminen, johon on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 0,3 milj. euroa sekä MS-lisenssien hankinta, johon on varattu suunnitelmakaudelle myös yhteensä 0,3 milj. euroa.

Muissa yhteisissä hankinnoissa on varauduttu suunnitelmakaudella 0,3 milj. euroa HSL:n toimitilojen remontointiin.

Suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta. Talousarviossa poistot ovat vuonna 2013 yhteensä 7,5 milj. euroa, 2014 8,9 milj. euroa ja 2015 12,8 milj. euroa. Poistot sisältyvät kuntaosuuslaskennassa yleiskustannuksiin.

LIJ2014 –hankkeen työn osuuksista aloitetaan poistot 1.1.2013 alkaen. Uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä otetaan käyttöön vaiheittain, tämän hetken suunnitelmien mukaan osa uudesta järjestelmästä on käytössä loppuvuodesta 2014 ja hankkeen poistot alkavat täysimääräisinä 1.1.2015 alkaen. Poistoajat ovat HSL:n hyväksytyn poistosuunnitelman mukaiset, poistoajat ovat LIJ2014 –hankkeen osalta pääosin 8 (laitteet ja muut aineelliset hankinnat) tai 5 vuotta (ohjelmat ja muut aineettomat hankinnat). Poistomenetelmänä on tasapoisto.

LIITE 1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma 2013 – 2015

HSL yhteensä 1 000 €	TP2011	TA 2012	Muutettu ¹⁾ TA2012	ENN2012 30.4.2012	TA 2013	Muutos TA2013/Muut. TA 2012		TS 2014	Muutos TS2014/TA2015		TS 2015	Muutos TS2015/TS2014	
						eur	%		eur	%		eur	%
Toimintatuotot	520 324	558 229	561 180	564 309	594 544	33 364	5,9 %	607 287	12 743	2,1 %	647 443	40 156	6,6 %
Myyntituotot	253 526	267 906	269 026	271 860	281 617	12 591	4,7 %	286 184	4 567	1,6 %	295 663	9 479	3,3 %
Lipputulot yhteensä	252 832	267 236	268 356	271 160	280 917	12 561	4,6 %	285 484	4 567	1,6 %	294 963	9 479	3,3 %
Seutuliiikenteen lipputulot	96 869	102 529	102 529	102 915	105 242	2 713	2,6 %	106 829	1 587	1,5 %	108 432	1 602	1,5 %
Lähiseutuliiikenteen lipputulot (LS2)	1 587	1 850	1 918	2 100	2 184	266	13,9 %	2 231	47	2,2 %	2 265	34	1,5 %
Lähiseutuliiikenteen lipputulot (LS3)	7 198	7 400	8 012	8 845	8 780	768	9,6 %	8 927	147	1,7 %	9 061	134	1,5 %
Helsingin sisäiset lipputulot	123 163	130 322	130 612	132 173	137 654	7 042	5,4 %	139 722	2 068	1,5 %	141 818	2 096	1,5 %
Espoon sisäiset lipputulot	13 202	14 103	14 103	14 092	14 687	584	4,1 %	14 907	220	1,5 %	15 131	224	1,5 %
Kauniaisten sisäiset lipputulot	86	92	92	90	93	1	1,1 %	94	1	1,1 %	95	1	1,1 %
Vantaan sisäiset lipputulot	9 978	10 023	10 023	10 034	10 441	418	4,2 %	10 597	157	1,5 %	10 757	159	1,5 %
Keravan-Sipoon sisäiset lipputulot	320	358	508	394	667	159	31,2 %	687	20	3,1 %	697	10	1,5 %
Kirkkonummen sisäiset lipputulot	429	402	402	457	471	69	17,2 %	478	7	1,5 %	485	7	1,5 %
Metropol-lipputulot		157	157	60	698	541	-	1 011	313	44,8 %	6 223	5 212	515,5 %
Muut myyntituotot yhteensä	694	670	670	700	700	30	4,5 %	700		0,0 %	700		0,0 %
Korttimaksut	694	670	670	700	700	30	4,5 %	700		0,0 %	700		0,0 %
Korvaukset kunnilta	250 811	276 080	277 771	277 771	295 988	18 217	6,6 %	304 249	8 261	2,8 %	335 199	30 950	10,2 %
Kuntaosuudet	250 811	276 080	277 771	277 771	295 988	18 217	6,6 %	304 249	8 261	2,8 %	335 199	30 950	10,2 %
Muut myyntitulot	1 249	1 195	1 195	1 300	1 300	105	8,8 %	1 300		0,0 %	1 300		0,0 %
Muut myyntituotot	1 249	1 195	1 195	1 300	1 300	105	8,8 %	1 300		0,0 %	1 300		0,0 %
Tuet ja avustukset	6 897	5 786	5 926	5 616	6 316	390	6,6 %	6 231	-85	-1,3 %	5 958	-273	-4,4 %
Valtion tuki	6 696	5 604	5 744	5 584	6 200	456	7,9 %	6 115	-85	-1,4 %	5 842	-273	-4,5 %
Muut tuet ja avustukset	201	183	183	33	116	-67	-36,5 %	116		0,0 %	116		0,0 %
Vuokratuotot	2 076	2 280	2 280	2 230	2 180	-100	-4,4 %	2 180		0,0 %	2 180		0,0 %
Rakennusten vuokrat	751	880	880	880	880		0,0 %	880		0,0 %	880		0,0 %
Koneiden- ja laitteiden vuokrat	1 325	1 400	1 400	1 350	1 300	-100	-7,1 %	1 300		0,0 %	1 300		0,0 %
Muut toimintatuotot	5 765	4 982	4 982	5 532	7 143	2 162	43,4 %	7 143		0,0 %	7 143		0,0 %
Tarkastusmaksut	4 841	4 600	4 600	4 800	6 375	1 775	38,6 %	6 375		0,0 %	6 375		0,0 %
Muut tuotot	923	382	382	732	768	386	101,3 %	768		0,0 %	768		0,0 %

LIITE 1 Tuloslaskelma

HSL yhteensä 1 000 €	TP2011	TA 2012	Muutettu ¹⁾ TA2012	ENN2012 30.4.2012	TA 2013	Muutos TA2013/Muut. TA 2012		TS 2014	Muutos TS2014/TA2015		TS 2015	Muutos TS2015/TS2014	
						eur	%		eur	%		eur	%
Toimintakulut	-514 580	-558 232	-560 822	-560 479	-590 365	-29 543	5,3 %	-601 252	-10 887	1,8 %	-636 896	-35 644	5,9 %
Henkilöstökulut yhteensä	-16 000	-16 386	-16 386	-16 512	-16 921	-534	3,3 %	-17 372	-451	2,7 %	-17 799	-428	2,5 %
Palvelujen ostot yhteensä	-493 355	-535 768	-538 358	-536 181	-565 756	-27 397	5,1 %	-576 303	-10 547	1,9 %	-611 522	-35 220	6,1 %
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-407 514	-439 115	-441 525	-440 949	-470 564	-29 039	6,6 %	-479 818	-9 254	2,0 %	-505 391	-25 573	5,3 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-270 957	-292 770	-294 913	-297 070	-317 793	-22 880	7,8 %	-319 059	-1 266	0,4 %	-328 197	-9 138	2,9 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-61 258	-66 217	-66 348	-65 993	-71 077	-4 729	7,1 %	-76 505	-5 428	7,6 %	-85 289	-8 784	11,5 %
Metroliikenteen operointikustannukset	-24 874	-25 310	-25 372	-24 603	-25 333	39	-0,2 %	-25 643	-310	1,2 %	-28 159	-2 516	9,8 %
Raitiliikenteen operointikustannukset	-46 524	-49 964	-50 005	-48 500	-50 557	-552	1,1 %	-52 492	-1 935	3,8 %	-52 612	-120	0,2 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-3 900	-3 897	-3 918	-4 193	-4 335	-417	10,6 %	-4 335		0,0 %	-4 335		0,0 %
Metropol-operointikustannukset		-957	-969	-590	-1 469	-500		-1 784	-315	21,4 %	-6 799	-5 015	281,1 %
Infrapalvelut yhteensä	-63 234	-68 159	-68 239	-68 239	-69 451	-1 212	1,8 %	-71 412	-1 961	2,8 %	-80 990	-9 578	13,4 %
Bussiliikenteen infrapalvelut	-3 720	-3 788	-3 791	-3 868	-3 847	-56	1,5 %	-3 956	-109	2,8 %	-5 510	-1 554	39,3 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-2 131	-2 323	-2 325	-2 323	-2 621	-296	12,7 %	-2 585	36	-1,4 %	-11 290	-8 705	336,7 %
Metroliikenteen infrapalvelut	-40 685	-43 258	-43 314	-43 258	-42 966	348	-0,8 %	-44 817	-1 851	4,3 %	-45 561	-744	1,7 %
Raitiliikenteen infrapalvelut	-16 559	-18 551	-18 568	-18 551	-19 558	-990	5,3 %	-19 636	-78	0,4 %	-18 178	1 459	-7,4 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-140	-239	-241	-239	-459	-218	90,5 %	-417	42	-9,1 %	-451	-33	8,0 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-22 607	-28 494	-28 594	-26 993	-25 741	2 854	-10,0 %	-25 073	668	-2,6 %	-25 141	-69	0,3 %
Lipunmyyntipalkkiot	-5 271	-5 355	-5 355	-5 355	-5 612	-257	4,8 %	-5 612		0,0 %	-5 612		0,0 %
Toimistopalvelut	-68	-76	-76	-212	-223	-147	193,5 %	-223		0,0 %	-223		0,0 %
Pankkipalvelut	-61	-72	-72	-70	-65	7	-9,1 %	-65		0,0 %	-65		0,0 %
IT-palvelut	-5 331	-5 624	-5 624	-5 802	-6 530	-906	16,1 %	-6 530		0,0 %	-6 454	76	-1,2 %
Asiantuntijapalvelut	-2 687	-3 842	-3 842	-4 012	-4 259	-417	10,8 %	-3 570	688	-16,2 %	-3 783	-213	6,0 %
Painatukset	-1 207	-1 195	-1 195	-1 197	-1 301	-107	8,9 %	-1 328	-27	2,1 %	-1 296	32	-2,4 %
Ilmoitukset ja mainonta	-824	-691	-691	-932	-884	-194	28,0 %	-879	5	-0,6 %	-829	50	-5,7 %
Posti- ja telepalvelut (tietoliikennepalv.)	-681	-876	-876	-818	-857	19	-2,1 %	-857		0,0 %	-857		0,0 %
Vakuutukset	-45	-59	-59	-54	-53	5	-9,1 %	-53		0,0 %	-53		0,0 %
Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-84	-98	-98	-103	-95	3	-2,6 %	-95		0,0 %	-96	-1	0,5 %
Rakennusten rak.- ja kunn.pitopalv.	-34	-27	-27	-25	-36	-9	33,2 %	-34	2	-5,6 %	-34		0,0 %
Kon., kal. ja laitt. rak.- ja kunn.pitopalv.	-1 838	-1 759	-1 759	-1 905	-1 893	-134	7,6 %	-1 893		0,0 %	-1 893		0,0 %
Staatillisen informaation hoitopalvelut	-1 769	-1 440	-1 440	-1 383	-1 769	-329	22,9 %	-1 769		0,0 %	-1 769		0,0 %
Majoitus- ja ravitsemispalvelut	-117	-96	-96	-146	-134	-37	39,0 %	-134		0,0 %	-131	3	-1,9 %
Lounassetelit	-258	-242	-242	-247	-252	-10	4,2 %	-252		0,0 %	-257	-5	2,0 %
Matkustuspalvelut	-183	-217	-217	-241	-230	-13	6,1 %	-230		0,0 %	-235	-5	2,2 %
Kuljetuspalvelut/tavarakuuljetukset	-171	-201	-201	-82	-82	119	-59,2 %	-82		0,0 %	-82		0,0 %

LIITE 1 Tuloslaskelma

HSL yhteensä 1 000 €	TP2011	TA 2012	Muutettu ¹⁾ TA2012	ENN2012 30.4.2012	TA 2013	Muutos TA2013/Muut. TA 2012		TS 2014	Muutos TS2014/TA2015		TS 2015	Muutos TS2015/TS2014	
						eur	%		eur	%		eur	%
Koulutuspalvelut	-201	-311	-311	-301	-327	-16	5,3 %	-328	-1	0,2 %	-327	1	-0,2 %
Terveyspalvelut	-322	-255	-255	-278	-337	-82	32,1 %	-337		0,0 %	-342	-5	1,5 %
Vartiointipalvelut	-82	-287	-287	-352	-400	-113	39,2 %	-400		0,0 %	-400		0,0 %
Muut palvelut	-1 373	-5 775	-5 875	-3 480	-403	5 472	-93,1 %	-403		0,0 %	-404	-1	0,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-849	-849	-849	-1 013	-1 036	-187	22,0 %	-952	84	-8,1 %	-945	7	-0,7 %
Toimisto- ja atk-tarvikkeet	-68	-93	-93	-97	-89	4	-4,3 %	-89		0,0 %	-88	1	-1,1 %
Atk-ohjelmat/laitteet	-35	-94	-94	-189	-75	18	-19,7 %	-67	8	-10,7 %	-67		0,0 %
Matkakortit ja liput	-303	-260	-260	-290	-396	-136	52,3 %	-296	100	-25,2 %	-296		0,0 %
Kirjallisuus	-14	-17	-17	-17	-18	-1	8,9 %	-18	1	-2,7 %	-18	-1	2,8 %
Elintarvikkeet	-51	-56	-56	-56	-55	1	-1,3 %	-55		0,0 %	-55		0,0 %
Vaatteisto	-137	-80	-80	-84	-104	-24	29,9 %	-128	-25	23,7 %	-124	4	-3,1 %
Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	-1	-1	-1	-1	-1		-9,1 %	-1		0,0 %	-1		0,0 %
Siivous- ja puhdistusaineet	-6	-4	-4	-4	-6	-2	41,8 %	-6		0,0 %	-7	-1	17,2 %
Poltto- ja voiteluaineet	-18	-22	-22	-22	-23	-1	6,9 %	-23		0,0 %	-23		0,0 %
Lämmitys, sähkö ja vesi	-39	-37	-37	-52	-56	-19	52,1 %	-56		0,0 %	-56	-1	0,9 %
Kalusto	-66	-74	-74	-84	-81	-7	9,1 %	-81		0,0 %	-77	4	-5,0 %
Rakennusmateriaali	-11	-17	-17	-16	-15	2	-9,1 %	-15		0,0 %	-15		0,0 %
Muu materiaali	-100	-97	-97	-103	-118	-21	21,8 %	-118		0,1 %	-118		0,0 %
Vuokratulot	-2 074	-3 394	-3 394	-4 282	-3 769	-376	11,1 %	-3 742	27	-0,7 %	-3 746	-4	0,1 %
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat	-1 743	-2 353	-2 353	-2 435	-2 104	249	-10,6 %	-2 077	27	-1,3 %	-2 080	-3	0,1 %
Koneiden, laitteiden ja autojen vuokrat	-229	-437	-437	-1 583	-1 435	-998	228,4 %	-1 435		0,0 %	-1 435		0,0 %
Koneiden, laitteiden ja autojen leasing	-47	-209	-209	-205	-192	17	-8,1 %	-192		0,0 %	-192		0,0 %
Muut vuokrat	-56	-395	-395	-59	-38	356	-90,3 %	-38		0,0 %	-39	-1	1,3 %
Muut kulut	-2 302	-1 835	-1 835	-2 491	-2 883	-1 048	57,1 %	-2 883		0,0 %	-2 883		0,0 %
Välilliset verot	-2	-3	-3	-3	-2	1	-29,3 %	-2		0,0 %	-2		0,0 %
Jäsen- ja vuosimaksut	-43	-45	-45	-45	-10	35	-77,8 %	-10		0,0 %	-10		0,0 %
Lunastus-, perintä- ja lupamaksut	-135	-127	-127	-218	-151	-25	19,5 %	-151		0,0 %	-151		0,0 %
Luottotappiot myyntisaamisista		-100	-100	-100		100	-100,0 %			-			-
Luottokortti- ym. provisiot	-186	-200	-200	-200	-200		0,1 %	-200		0,0 %	-200		0,0 %
Luottotappiovaraukset	-1 900	-1 335	-1 335	-1 900	-2 500	-1 165	87,3 %	-2 500		0,0 %	-2 500		0,0 %
Muut kulut	-35	-25	-25	-24	-20	5	-20,8 %	-20		0,0 %	-20		0,0 %
Toimintakate	5 744	-4	357	3 830	4 179	3 821	1069,0 %	6 035	1 856	44,4 %	10 547	4 512	74,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	527	-40	-40	320	-215	-175	437,5 %	-685	-470	218,6 %	-1 295	-610	89,1 %
Vuosikate	6 271	-44	317	4 150	3 964	3 646	1148,6 %	5 350	1 386	35,0 %	9 252	3 902	72,9 %

LIITE 1 Tuloslaskelma

HSL yhteensä 1 000 €	TP2011	TA 2012	Muutettu ¹⁾ TA2012	ENN2012 30.4.2012	TA 2013	Muutos TA2013/Muut. TA 2012		TS 2014	Muutos TS2014/TA2015		TS 2015	Muutos TS2015/TS2014	
						eur	%		eur	%		eur	%
						Poistot	-4 679		-5 895	-5 895		-5 895	-7 542
Tilikauden tulos	1 592	-5 939	-5 578	-1 745	-3 578	2 000	-35,9 %	-3 578		0,0 %	-3 578		0,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä	1 592	-5 939	-5 578	-1 745	-3 578	2 000	-35,9 %	-3 578		0,0 %	-3 578		0,0 %

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	101,1 %	100,0 %	100,1 %	100,7 %	100,7 %			101,0 %			101,7 %		
- ilman kuntaosuuksia, %	52,4 %	50,5 %	50,5 %	51,1 %	50,6 %			50,4 %			49,0 %		
Toimintakate, %	1,1 %	0,0 %	0,1 %	0,7 %	0,7 %			1,0 %			1,6 %		
Vuosikate, %	1,2 %	0,0 %	0,1 %	0,7 %	0,7 %			0,9 %			1,4 %		
Vuosikate / Poistot, %	134,0 %	-0,7 %	5,4 %	70,4 %	52,6 %			59,9 %			72,1 %		

¹⁾ HSL:n hallituksen 17.4.2012 § 69 Talousarvion 2012 muutosesitys yhtymäkokoukselle

Rahoituslaskelma 2013 – 2015

1 000 €		TP2011	Enn.2012 (30.4.2012)	TA 2013	TS 2014	TS 2015	
Toiminnan rahavirta							
	Vuosikate	+/-	6 271	4 150	3 964	5 350	9 252
	Satunnaiset erät	+/-					
	Tulorahoituksen korjauserät	+/-					
Investointien rahavirta							
	Investointimenot	-	-4 342	-15 696	-16 830	-17 299	-30 163
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	+					
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+					
Toiminnan ja investointien rahavirta		+/-	1 929	-11 545	-12 866	-11 949	-20 911
Rahoituksen rahavirta							
	Lainakannan muutokset						
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+		12 000	17 000	17 000	30 000
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-		-1 333	-3 222		-6 000
	Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
	Oman pääoman muutokset	+/-	7				
	Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-2 042				
Vaikutus maksuvalmiuteen		+/-	-106	455	2 800	1 828	3 089
	Rahavarat 31.12		42 054	42 509	45 309	47 137	50 226
	Rahavarat 1.1		42 160	42 054	42 509	45 309	47 137
Investointien tulorahoitus %			144,4 %	26,4 %	23,6 %	30,9 %	30,7 %
Kassan riittävyys, pv			29,8	27,8	28,0	28,7	28,9

LIITE 3 Investointierittely

Investoinnit 2013 - 2015 hankeryhmittäin

Hankkeet	TP 2011	TA 2012	ENN2012	Muutos ENN2012/TA2012		TA 2013	TS 2014	TS 2015
	€	€	30.4.2012 €	€	%	€	€	€
Toimiala-IT	1 068 447	1 291 000	1 300 000	9 000	0,7 %	770 000	720 000	720 000
Asiakassovellukset	216 662	350 000	350 000	0	0,0 %	250 000	350 000	350 000
Matkakorttijärjestelmä	635 816	645 000	1 310 000	665 000	103,1 %	830 000	250 000	50 000
LIJ2014	959 494	8 100 000	10 689 000	2 589 000	32,0 %	12 534 000	14 046 000	27 577 000
Muut informaatiojärjestelmät	632 727	1 390 000	1 290 000	-100 000	-7,2 %	1 550 000	1 500 000	1 110 000
Muut IT-investoinnit	1 241 874	654 500	656 500	2 000	0,3 %	796 000	333 050	256 000
Muut yhteiset hankinnat	-409 549	100 000	100 000	0	0,0 %	100 000	100 000	100 000
Investointimenot yhteensä	4 345 471	12 530 500	15 695 500	3 165 000	25,3 %	16 830 000	17 299 050	30 163 000
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	4 678 757	5 895 438	5 895 438	0	0,0 %	7 541 619	8 927 691	12 829 907

LIITE 4 Kuntaosuudet
Kuntaosuusyhteenveto 2013 - 2015

1 000 €	Tot. TP		Muut. TA 2012	Muutos Muut. TA12/TP11		TA 2013	Muutos TA13/Muut. TA12		TS 2014	Muutos TS14/TA13		TS 2015	Muutos TS15/TS14	
	2011	TA 2012		Eur	%		Eur	%		Eur	%		Eur	%
Operointi- infra- ja yleiskustannukset														
Helsinki	317,303	342,838	342,838	25,535	8,0 %	359,075	16,237	4,7 %	367,133	8,058	2,2 %	390,647	23,514	6,4 %
Operointi	237,975	252,723	252,723	14,748	6,2 %	269,121	16,398	6,5 %	274,441	5,320	2,0 %	289,886	15,445	5,6 %
Infra	54,847	57,859	57,859	3,012	5,5 %	59,897	2,038	3,5 %	61,589	1,692	2,8 %	66,221	4,632	7,5 %
Yleiskust.	24,482	27,990	27,990	3,508	14,3 %	30,057	2,067	7,4 %	31,103	1,046	3,5 %	34,540	3,437	11,1 %
Palvelutasovar.	0,000	4,266	4,266	4,266	100,0 %	0,000	-4,266	-100,0 %	0,000	0,000	-	0,000	0,000	-
Espoo	99,097	110,504	110,504	11,407	11,5 %	115,596	5,092	4,6 %	118,057	2,461	2,1 %	125,720	7,663	6,5 %
Operointi	87,240	96,459	96,459	9,219	10,6 %	101,655	5,196	5,4 %	103,657	2,002	2,0 %	108,795	5,138	5,0 %
Infra	4,535	5,535	5,535	1,000	22,1 %	5,010	-0,525	-9,5 %	5,152	0,142	2,8 %	6,652	1,500	29,1 %
Yleiskust.	7,323	8,510	8,510	1,187	16,2 %	8,931	0,421	4,9 %	9,248	0,317	3,5 %	10,273	1,025	11,1 %
Kauniainen	1,912	2,195	2,195	0,283	14,8 %	2,235	0,040	1,8 %	2,282	0,047	2,1 %	2,495	0,213	9,3 %
Operointi	1,693	1,924	1,924	0,231	13,7 %	1,974	0,050	2,6 %	2,013	0,039	2,0 %	2,120	0,107	5,3 %
Infra	0,092	0,113	0,113	0,021	22,7 %	0,105	-0,008	-7,1 %	0,108	0,003	2,9 %	0,196	0,088	81,5 %
Yleiskust.	0,128	0,158	0,158	0,030	23,9 %	0,156	-0,002	-1,3 %	0,161	0,005	3,2 %	0,179	0,018	11,2 %
Vantaa	75,853	84,569	84,569	8,716	11,5 %	89,867	5,298	6,3 %	91,743	1,876	2,1 %	98,496	6,753	7,4 %
Operointi	67,613	74,527	74,527	6,914	10,2 %	80,139	5,612	7,5 %	81,697	1,558	1,9 %	85,645	3,948	4,8 %
Infra	3,277	4,187	4,187	0,910	27,8 %	3,685	-0,502	-12,0 %	3,789	0,104	2,8 %	5,901	2,112	55,7 %
Yleiskust.	4,963	5,855	5,855	0,892	18,0 %	6,043	0,188	3,2 %	6,257	0,214	3,5 %	6,950	0,693	11,1 %
Kerava	6,460	7,065	7,065	0,605	9,4 %	7,386	0,321	4,5 %	7,536	0,150	2,0 %	8,879	1,343	17,8 %
Operointi	5,910	6,443	6,443	0,533	9,0 %	6,750	0,307	4,8 %	6,881	0,131	1,9 %	7,249	0,368	5,3 %
Infra	0,226	0,253	0,253	0,027	11,8 %	0,243	-0,010	-4,0 %	0,249	0,006	2,5 %	1,179	0,930	373,5 %
Yleiskust.	0,324	0,369	0,369	0,045	14,0 %	0,393	0,024	6,5 %	0,406	0,013	3,3 %	0,451	0,045	11,1 %
Kirkkonummi	7,654	7,590	7,590	-0,064	-0,8 %	8,754	1,164	15,3 %	8,928	0,174	2,0 %	9,701	0,773	8,7 %
Operointi	7,083	7,039	7,039	-0,044	-0,6 %	7,939	0,900	12,8 %	8,088	0,149	1,9 %	8,509	0,421	5,2 %
Infra	0,257	0,212	0,212	-0,045	-17,4 %	0,424	0,212	100,0 %	0,436	0,012	2,8 %	0,744	0,308	70,6 %
Yleiskust.	0,314	0,339	0,339	0,025	8,1 %	0,391	0,052	15,3 %	0,404	0,013	3,3 %	0,448	0,044	10,9 %
Sipoo	0,000	0,000	2,590	2,590	100,0 %	3,211	0,621	24,0 %	3,273	0,062	1,9 %	3,443	0,170	5,2 %
Operointi	0,000	0,000	2,410	2,410	100,0 %	2,986	0,576	23,9 %	3,041	0,055	1,8 %	3,187	0,146	4,8 %
Infra	0,000	0,000	0,080	0,080	100,0 %	0,087	0,007	8,7 %	0,089	0,002	2,3 %	0,097	0,008	9,0 %
Yleiskust.	0,000	0,000	0,100	0,100	100,0 %	0,138	0,038	38,0 %	0,143	0,005	3,6 %	0,159	0,016	11,2 %
Yhteensä	508,280	554,761	557,351	49,071	9,7 %	586,124	28,773	5,2 %	598,952	12,828	2,2 %	639,381	40,429	6,7 %

LIITE 4 Kuntaosuudet

1 000 €	Tot. TP		Muut.TA 2012	Muutos Muut.TA12/TP11		TA 2013	Muutos TA13/Muut.TA12		TS 2014	Muutos TS14/TA13		TS 2015	Muutos TS15/TS14	
	2011	TA 2012		Eur	%		Eur	%		Eur	%		Eur	%
Kuntaosuuksista vähennettävät tulot														
Helsinki	156,105	164,776	164,776	8,671	5,6 %	173,136	8,360	5,1 %	175,912	2,776	1,6 %	182,363	6,451	3,7 %
Lipputulot	152,821	161,874	161,874	9,053	5,9 %	170,234	8,360	5,2 %	173,010	2,776	1,6 %	179,461	6,451	3,7 %
Valtionavut	3,284	2,902	2,902	-0,382	-11,6 %	2,902	0,000	0,0 %	2,902	0,000	0,0 %	2,902	0,000	0,0 %
Espoo	52,895	55,675	55,675	2,780	5,3 %	57,728	2,053	3,7 %	58,616	0,888	1,5 %	60,169	1,553	2,6 %
Lipputulot	51,512	54,452	54,452	2,940	5,7 %	56,505	2,053	3,8 %	57,393	0,888	1,6 %	58,946	1,553	2,7 %
Valtionavut	1,384	1,223	1,223	-0,161	-11,6 %	1,223	0,000	0,0 %	1,223	0,000	0,0 %	1,223	0,000	0,0 %
Kauniainen	1,338	1,444	1,444	0,106	7,9 %	1,459	0,015	1,0 %	1,481	0,022	1,5 %	1,526	0,045	3,0 %
Lipputulot	1,290	1,401	1,401	0,111	8,6 %	1,416	0,015	1,1 %	1,438	0,022	1,6 %	1,483	0,045	3,1 %
Valtionavut	0,048	0,043	0,043	-0,005	-11,3 %	0,043	0,000	0,0 %	0,043	0,000	0,0 %	0,043	0,000	0,0 %
Vantaa	40,821	42,824	42,824	2,003	4,9 %	43,951	1,127	2,6 %	44,622	0,671	1,5 %	45,731	1,109	2,5 %
Lipputulot	39,705	41,837	41,837	2,132	5,4 %	42,964	1,127	2,7 %	43,635	0,671	1,6 %	44,744	1,109	2,5 %
Valtionavut	1,116	0,987	0,987	-0,129	-11,6 %	0,987	0,000	0,0 %	0,987	0,000	0,0 %	0,987	0,000	0,0 %
Kerava	3,823	3,918	3,918	0,095	2,5 %	4,266	0,348	8,9 %	4,333	0,067	1,6 %	4,476	0,143	3,3 %
Lipputulot	3,632	3,749	3,749	0,117	3,2 %	4,097	0,348	9,3 %	4,164	0,067	1,6 %	4,307	0,143	3,4 %
Valtionavut	0,191	0,169	0,169	-0,022	-11,7 %	0,169	0,000	0,0 %	0,169	0,000	0,0 %	0,169	0,000	0,0 %
Kirkkonummi	4,078	4,105	4,105	0,027	0,7 %	4,496	0,391	9,5 %	4,566	0,070	1,6 %	4,713	0,147	3,2 %
Lipputulot	3,872	3,923	3,923	0,051	1,3 %	4,314	0,391	10,0 %	4,384	0,070	1,6 %	4,531	0,147	3,4 %
Valtionavut	0,206	0,182	0,182	-0,024	-11,7 %	0,182	0,000	0,0 %	0,182	0,000	0,0 %	0,182	0,000	0,0 %
Sipoo	0,000	0,000	1,250	1,250	100,0 %	1,522	0,272	21,8 %	1,595	0,073	4,8 %	1,626	0,031	1,9 %
Lipputulot	0,000	0,000	1,120	1,120	100,0 %	1,387	0,267	23,8 %	1,460	0,073	5,3 %	1,491	0,031	2,1 %
Valtionavut	0,000	0,000	0,130	0,130	100,0 %	0,135	0,005	3,8 %	0,135	0,000	0,0 %	0,135	0,000	0,0 %
Yhteensä	259,061	272,742	273,992	14,931	5,8 %	286,558	12,566	4,6 %	291,125	4,567	1,6 %	300,604	9,479	3,3 %
KUNTAOSUUDET YHTEENSÄ ENNEN EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMIÄ														
Helsinki	161,199	178,062	178,062	16,863	10,5 %	185,939	7,877	4,4 %	191,221	5,282	2,8 %	208,284	17,063	8,9 %
Espoo	46,202	54,829	54,829	8,627	18,7 %	57,868	3,039	5,5 %	59,441	1,573	2,7 %	65,551	6,110	10,3 %
Kauniainen	0,574	0,751	0,751	0,177	30,8 %	0,776	0,025	3,3 %	0,801	0,025	3,2 %	0,969	0,168	21,0 %
Vantaa	35,032	41,745	41,745	6,713	19,2 %	45,916	4,171	10,0 %	47,121	1,205	2,6 %	52,765	5,644	12,0 %
Kerava	2,637	3,147	3,147	0,510	19,3 %	3,120	-0,027	-0,9 %	3,203	0,083	2,7 %	4,403	1,200	37,5 %
Kirkkonummi	3,575	3,485	3,485	-0,090	-2,5 %	4,258	0,773	22,2 %	4,362	0,104	2,4 %	4,988	0,626	14,4 %
Sipoo	0,000	0,000	1,340	1,340	100,0 %	1,689	0,349	26,0 %	1,678	-0,011	-0,7 %	1,817	0,139	8,3 %
Yhteensä	249,219	282,019	283,359	34,140	13,7 %	299,566	16,207	5,7 %	307,827	8,261	2,8 %	338,777	30,950	10,1 %

LIITE 4 Kuntaosuudet

1 000 €	Tot. TP 2011	TA 2012	Muut.TA 2012	Muutos Muut.TA12/TP11		TA 2013	Muutos TA13/Muut.TA12		TS 2014	Muutos TS14/TA13		TS 2015	Muutos TS15/TS14		
				Eur	%		Eur	%		Eur	%		Eur	%	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät															
Helsinki	0,000	2,092	2,092	2,092	-	1,449	-0,643	-30,7 %	1,449	0,000	0,0 %	1,449	0,000	0,0 %	
Espoo	0,000	2,529	2,529	2,529	-	1,237	-1,292	-51,1 %	1,237	0,000	0,0 %	1,237	0,000	0,0 %	
Kauniainen	0,000	0,121	0,121	0,121	-	0,113	-0,008	-6,6 %	0,113	0,000	0,0 %	0,113	0,000	0,0 %	
Vantaa	0,000	1,695	1,695	1,695	-	1,065	-0,630	-37,2 %	1,065	0,000	0,0 %	1,065	0,000	0,0 %	
Kerava	0,000	-0,392	-0,392	-0,392	-	-0,204	0,188	-48,0 %	-0,204	0,000	0,0 %	-0,204	0,000	0,0 %	
Kirkkonummi	0,000	-0,106	-0,457	-0,457	-	-0,082	0,375	-82,1 %	-0,082	0,000	0,0 %	-0,082	0,000	0,0 %	
Sipoo	0,000	0,000	0,000	0,000	-	0,000	0,000	-	0,000	0,000	-	0,000	0,000	-	
Yhteensä	0,000	5,939	5,588	5,588	-	3,578	-2,010	-36,0 %	3,578	0,000	0,0 %	3,578	0,000	0,0 %	

KUNTAOSUUDET KAIKKI YHTEENSÄ

Helsinki	161,199	175,970	175,970	14,771	9,2 %	184,490	8,520	4,8 %	189,772	5,282	2,9 %	206,835	17,063	9,0 %
Espoo	46,202	52,300	52,300	6,098	13,2 %	56,631	4,331	8,3 %	58,204	1,573	2,8 %	64,314	6,110	10,5 %
Kauniainen	0,574	0,630	0,630	0,056	9,8 %	0,663	0,033	5,2 %	0,688	0,025	3,8 %	0,856	0,168	24,4 %
Vantaa	35,032	40,050	40,050	5,018	14,3 %	44,851	4,801	12,0 %	46,056	1,205	2,7 %	51,700	5,644	12,3 %
Kerava	2,637	3,539	3,539	0,902	34,2 %	3,324	-0,215	-6,1 %	3,407	0,083	2,5 %	4,607	1,200	35,2 %
Kirkkonummi	3,575	3,591	3,942	0,367	10,3 %	4,340	0,398	10,1 %	4,444	0,104	2,4 %	5,070	0,626	14,1 %
Sipoo	0,000	0,000	1,340	1,340	100,0 %	1,689	0,349	26,0 %	1,678	-0,011	-0,7 %	1,817	0,139	8,3 %
Yhteensä	249,219	276,080	277,771	28,552	11,5 %	295,988	18,217	6,6 %	304,249	8,261	2,8 %	335,199	30,950	10,2 %

Kuntaosuudet/asukas/ 1 € tarkkuudella, asukaslukuna käytetty jäsenkuntien asukaslukua 31.12.2010:

	TP2011	TA 2012	Muut. TA 2012	Muutos Muut.TA12/TP11		TA 2013	Muutos TA13/Muut.TA12		TS 2014	Muutos TS14/TA13		TS 2015	Muutos TS14/TA13	
				Eur	%		Eur	%		Eur	%		Eur	%
Helsinki	274	299	299	25	9,2 %	313	14	4,8 %	322	9	2,9 %	351	29	9,0 %
Espoo	186	211	211	25	13,2 %	228	17	8,3 %	235	6	2,8 %	259	25	10,5 %
Kauniainen	66	73	73	6	9,8 %	76	4	5,2 %	79	3	3,8 %	99	19	24,4 %
Vantaa	175	200	200	25	14,3 %	224	24	12,0 %	230	6	2,7 %	258	28	12,3 %
Kerava	77	103	103	26	34,2 %	97	-6	-6,1 %	99	2	2,5 %	134	35	35,2 %
Kirkkonummi	97	97	107	10	10,3 %	118	11	10,1 %	120	3	2,4 %	137	17	14,1 %
Sipoo	0	0	73	73	100,0 %	93	19	26,0 %	92	-1	-0,7 %	100	8	8,3 %
Yhteensä	223	247	245	22	9,7 %	261	16	6,6 %	268	7	2,8 %	295	27	10,2 %

Kuntaosuudet 2013

A. Kustannukset kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi	Sipoo	Yhteensä
Operointikustannukset								
- PKS	265,578	100,449	1,935	78,605	1,023	1,334	0,461	449,385
- 3. vyöhyke	2,189	0,876	0,031	1,315	5,700	6,580	2,519	19,210
- Metropol-hanke	1,089	0,195	0,006	0,128	0,022	0,024	0,005	1,469
- Ympäristöbonus, bussi	0,265	0,135	0,002	0,091	0,005	0,001	0,001	0,500
Yhteensä	269,121	101,655	1,974	80,139	6,750	7,939	2,986	470,564
%-jakautuma	57,2 %	21,6 %	0,4 %	17,0 %	1,4 %	1,7 %	0,6 %	100,0 %
Yleiskustannukset								
- PKS	29,341	8,776	0,151	5,857	0,112	0,128	0,043	44,408
- 3. vyöhyke	0,089	0,043	0,002	0,112	0,268	0,249	0,092	0,855
- Metropol-hanke	0,627	0,112	0,003	0,074	0,013	0,014	0,003	0,846
Yhteensä	30,057	8,931	0,156	6,043	0,393	0,391	0,138	46,109
%-jakautuma	65,2 %	19,4 %	0,3 %	13,1 %	0,9 %	0,8 %	0,3 %	100,0 %
Infrakustannukset								
- PKS	59,867	4,983	0,104	3,672	0,194	0,213	0,084	69,117
- 3. vyöhyke	0,030	0,027	0,001	0,013	0,049	0,211	0,003	0,334
- Metropol-hanke	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	59,897	5,010	0,105	3,685	0,243	0,424	0,087	69,451
%-jakautuma	86,2 %	7,2 %	0,2 %	5,3 %	0,3 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä								
- PKS	354,786	114,208	2,190	88,134	1,329	1,675	0,588	562,910
- 3. vyöhyke	2,308	0,946	0,034	1,440	6,017	7,040	2,614	20,399
- Metropol-hanke	1,716	0,307	0,009	0,202	0,035	0,038	0,008	2,315
- Ympäristöbonus, bussi	0,265	0,135	0,002	0,091	0,005	0,001	0,001	0,500
Yhteensä	359,075	115,596	2,235	89,867	7,386	8,754	3,211	586,124
%-jakautuma	61,3 %	19,7 %	0,4 %	15,3 %	1,3 %	1,5 %	0,5 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	167,748	54,765	1,356	41,647	0,838	1,447	0,316	268,117
- 3. vyöhyke	1,968	1,647	0,057	1,256	3,248	2,856	1,070	12,102
- Metropol-hanke	0,518	0,093	0,003	0,061	0,011	0,011	0,001	0,698
Yhteensä	170,234	56,505	1,416	42,964	4,097	4,314	1,387	280,917
%-jakautuma	60,6 %	20,1 %	0,5 %	15,3 %	1,5 %	1,5 %	0,5 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	187,038	59,443	0,834	46,487	0,491	0,228	0,272	294,793
- 3. vyöhyke	0,340	-0,701	-0,023	0,184	2,769	4,184	1,544	8,297
- Metropol-hanke	1,198	0,214	0,006	0,141	0,024	0,027	0,007	1,617
- Ympäristöbonus, bussi	0,265	0,135	0,002	0,091	0,005	0,001	0,001	0,500
Yhteensä	188,841	59,091	0,819	46,903	3,289	4,440	1,824	305,207
%-jakautuma	61,9 %	19,4 %	0,3 %	15,4 %	1,1 %	1,5 %	0,6 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien ylijäämä	1,449	1,237	0,113	1,065	-0,204	-0,082	0,000	3,578
- suurten kaupunkien tuki	2,902	1,223	0,043	0,987	0,169	0,182	0,090	5,596
- muut tuet	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,045	0,045
Yhteensä	4,351	2,460	0,156	2,052	-0,035	0,100	0,135	9,219
%-jakautuma	47,2 %	26,7 %	1,7 %	22,3 %	-0,4 %	1,1 %	1,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä	184,490	56,631	0,663	44,851	3,324	4,340	1,689	295,988
%-jakautuma	62,3 %	19,1 %	0,2 %	15,2 %	1,1 %	1,5 %	0,6 %	100,0 %
Subventio kunnittain	51,4 %	49,0 %	29,7 %	49,9 %	45,0 %	49,6 %	52,6 %	50,5 %

Kuntaosuudet 2014

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	270,360	102,258	1,970	80,021	1,041	1,358	0,469	457,477
- 3. vyöhyke	2,228	0,892	0,032	1,339	5,803	6,699	2,564	19,557
- Metropol-hanke	1,323	0,237	0,007	0,155	0,027	0,029	0,006	1,784
- Ympäristöbonus, bussi	0,530	0,270	0,004	0,182	0,010	0,002	0,002	1,000
Yhteensä	274,441	103,657	2,013	81,697	6,881	8,088	3,041	479,818
%-jakautuma	57,2 %	21,6 %	0,4 %	17,0 %	1,4 %	1,7 %	0,6 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	30,408	9,095	0,156	6,070	0,116	0,133	0,045	46,023
- 3. vyöhyke	0,092	0,045	0,002	0,116	0,278	0,258	0,095	0,886
- Metropol-hanke	0,603	0,108	0,003	0,071	0,012	0,013	0,003	0,813
Yhteensä	31,103	9,248	0,161	6,257	0,406	0,404	0,143	47,722
%-jakautuma	65,2 %	19,4 %	0,3 %	13,1 %	0,9 %	0,8 %	0,3 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	61,558	5,124	0,107	3,776	0,199	0,219	0,086	71,069
- 3. vyöhyke	0,031	0,028	0,001	0,013	0,050	0,217	0,003	0,343
- Metropol-hanke	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	61,589	5,152	0,108	3,789	0,249	0,436	0,089	71,412
%-jakautuma	86,2 %	7,2 %	0,2 %	5,3 %	0,3 %	0,6 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	362,326	116,477	2,233	89,867	1,356	1,710	0,600	574,569
- 3. vyöhyke	2,351	0,965	0,035	1,468	6,131	7,174	2,662	20,786
- Metropol-hanke	1,926	0,345	0,010	0,226	0,039	0,042	0,009	2,597
- Ympäristöbonus, bussi	0,530	0,270	0,004	0,182	0,010	0,002	0,002	1,000
Yhteensä	367,133	118,057	2,282	91,743	7,536	8,928	3,273	598,952
%-jakautuma	61,3 %	19,7 %	0,4 %	15,3 %	1,3 %	1,5 %	0,5 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	170,261	55,586	1,376	42,272	0,851	1,469	0,333	272,148
- 3. vyöhyke	1,998	1,672	0,058	1,275	3,297	2,899	1,126	12,325
- Metropol-hanke	0,751	0,135	0,004	0,088	0,016	0,016	0,001	1,011
Yhteensä	173,010	57,393	1,438	43,635	4,164	4,384	1,460	285,484
%-jakautuma	60,6 %	20,1 %	0,5 %	15,3 %	1,5 %	1,5 %	0,5 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	192,065	60,891	0,857	47,595	0,505	0,241	0,267	302,421
- 3. vyöhyke	0,353	-0,707	-0,023	0,193	2,834	4,275	1,536	8,461
- Metropol-hanke	1,175	0,210	0,006	0,138	0,023	0,026	0,008	1,586
- Ympäristöbonus, bussi	0,530	0,270	0,004	0,182	0,010	0,002	0,002	1,000
Yhteensä	194,123	60,664	0,844	48,108	3,372	4,544	1,813	313,468
%-jakautuma	61,9 %	19,4 %	0,3 %	15,3 %	1,1 %	1,4 %	0,6 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien ylijäämä	1,449	1,237	0,113	1,065	-0,204	-0,082	0,000	3,578
- valtionavut	2,902	1,223	0,043	0,987	0,169	0,182	0,090	5,596
- muut tuet							0,045	0,045
Yhteensä	4,351	2,460	0,156	2,052	-0,035	0,100	0,135	9,219
%-jakautuma	47,2 %	26,7 %	1,7 %	22,3 %	-0,4 %	1,1 %	1,5 %	98,5 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä	189,772	58,204	0,688	46,056	3,407	4,444	1,678	304,249
%-jakautuma	62,4 %	19,1 %	0,2 %	15,1 %	1,1 %	1,5 %	0,6 %	100,0 %
Subventio kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
	51,7 %	49,3 %	30,1 %	50,2 %	45,2 %	49,8 %	51,3 %	50,8 %

Kuntaosuudet 2015

A. Kustannukset kunnittain								
Operointikustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	281,729	106,558	2,053	83,385	1,085	1,415	0,489	476,714
- 3. vyöhyke	2,322	0,929	0,033	1,395	6,047	6,980	2,672	20,378
- Metropol-hanke	5,040	0,903	0,028	0,592	0,102	0,111	0,023	6,799
- Ympäristöbonus, bussi	0,795	0,405	0,006	0,273	0,015	0,003	0,003	1,500
Yhteensä	289,886	108,795	2,120	85,645	7,249	8,509	3,187	505,391
%-jakautuma	57,4 %	21,5 %	0,4 %	16,9 %	1,4 %	1,7 %	0,6 %	100,0 %
Yleiskustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	33,790	10,107	0,174	6,745	0,129	0,147	0,050	51,142
- 3. vyöhyke	0,102	0,050	0,002	0,129	0,309	0,287	0,106	0,985
- Metropol-hanke	0,648	0,116	0,003	0,076	0,013	0,014	0,003	0,873
Yhteensä	34,540	10,273	0,179	6,950	0,451	0,448	0,159	53,000
%-jakautuma	65,2 %	19,4 %	0,3 %	13,1 %	0,9 %	0,8 %	0,3 %	100,0 %
Infrakustannukset	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	66,189	6,624	0,194	5,886	1,125	0,550	0,094	80,662
- 3. vyöhyke	0,032	0,028	0,002	0,015	0,054	0,194	0,003	0,328
- Metropol-hanke	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	66,221	6,652	0,196	5,901	1,179	0,744	0,097	80,990
%-jakautuma	81,8 %	8,2 %	0,2 %	7,3 %	1,5 %	0,9 %	0,1 %	100,0 %
Kustannukset yhteensä	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	381,708	123,289	2,421	96,016	2,339	2,112	0,633	608,518
- 3. vyöhyke	2,456	1,007	0,037	1,539	6,410	7,461	2,781	21,691
- Metropol-hanke	5,688	1,019	0,031	0,668	0,115	0,125	0,026	7,672
- Ympäristöbonus, bussi	0,795	0,405	0,006	0,273	0,015	0,003	0,003	1,500
Yhteensä	390,647	125,720	2,495	98,496	8,879	9,701	3,443	639,381
%-jakautuma	61,1 %	19,7 %	0,4 %	15,4 %	1,4 %	1,5 %	0,5 %	100,0 %
B. Lipputulot kunnittain								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	172,817	56,420	1,397	42,906	0,863	1,491	0,338	276,232
- 3. vyöhyke	2,027	1,697	0,059	1,294	3,346	2,942	1,143	12,508
- Metropol-hanke	4,617	0,829	0,027	0,544	0,098	0,098	0,010	6,223
Yhteensä	179,461	58,946	1,483	44,744	4,307	4,531	1,491	294,963
%-jakautuma	60,8 %	20,0 %	0,5 %	15,2 %	1,5 %	1,5 %	0,5 %	100,0 %
C. Kuntaosuudet ennen aikaisempien vuosien ylijäämää, valtionapuja ja muita tukia								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- PKS	208,891	66,869	1,024	53,110	1,476	0,621	0,295	332,286
- 3. vyöhyke	0,429	-0,690	-0,022	0,245	3,064	4,519	1,638	9,183
- Metropol-hanke	1,071	0,190	0,004	0,124	0,017	0,027	0,016	1,449
- Ympäristöbonus, bussi	0,795	0,405	0,006	0,273	0,015	0,003	0,003	1,500
Yhteensä	211,186	66,774	1,012	53,752	4,572	5,170	1,952	344,418
%-jakautuma	61,3 %	19,4 %	0,3 %	15,6 %	1,3 %	1,5 %	0,6 %	100,0 %
Kuntaosuudesta tehtävät vähennykset								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
- ed. vuosien ylijäämä	1,449	1,237	0,113	1,065	-0,204	-0,082	0,000	3,578
- valtionavut	2,902	1,223	0,043	0,987	0,169	0,182	0,090	5,596
- muut tuet							0,045	0,045
Yhteensä	4,351	2,460	0,156	2,052	-0,035	0,100	0,135	9,219
%-jakautuma	47,2 %	26,7 %	1,7 %	22,3 %	-0,4 %	1,1 %	1,5 %	100,0 %
D. Kuntaosuudet vähennysten jälkeen								
	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
Yhteensä	206,835	64,314	0,856	51,700	4,607	5,070	1,817	335,199
%-jakautuma	61,7 %	19,2 %	0,3 %	15,4 %	1,4 %	1,5 %	0,5 %	100,0 %
Subventio kunnittain	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi	Sipoo	Yhteensä
	52,9 %	51,2 %	34,3 %	52,5 %	51,9 %	52,3 %	52,8 %	52,4 %

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Ostoliikennesopimusten piirissä olevan bussi- ja raitioliikenteen osalta muutokset suunnitelmakaudella ovat seuraavat:

MUUTOKSET HELSINGIN SISÄISILLÄ LINJOILLA

Muutokset vuonna 2013

Raitioliikenteen harvennetut joulu- ja hiihtoloma-aikataulut

Hiihtolomasta 2013 alkaen luovutaan raitioliikenteen harvennetuista ruuhka-ajan joulu- ja hiihtoloma-aikatauluista. Harvennetut joulu- ja hiihtoloma-aikataulut ovat olleet käytössä linjoilla 1A, 4, 4T, 6, 7A, 7B, 8 ja 10. Joulu- ja hiihtoloma-ajan harvennukset ovat heikentäneet raitioliikenteen palvelutasoa koulujen loma-aikoina, vaikka muilla liikennemuodoilla ei ole ollut vastaavaa harvennusta. Muutos selkiyttää joukkoliikenteen palvelutarjonnan kokonaisuutta joulu- ja hiihtoloma-aikoina.

Kustannusmuutokset:
+73 000 € vuonna 2013 ja +135 000 € vuositasolla

Linja 3B Kaivopuisto – Eläintarha Linja 3T Kaivopuisto – Eläintarha

Linja 3B muutetaan linjaksi 3 ja linja 3T linjaksi 2. Linjojen reitit eivät muutu. Muutos selkiyttää raitiolinjojen reittien hahmotettavuutta, kun eri reittiä kulkevilla linjoilla ei enää ole käytössä samaa linjanumeroa. Linjanumeroiden muuttamista on esitelty asiakkaille HSL:n verkkosivuilla ja tiedotuspallstalla Metro-lehdessä talvella 2011 sekä asiasta on käyty keskustelua HSL:n blogissa. Valtaosa muutosehdotuksesta saadusta palautteesta on ollut myönteistä.

Vuoropäivä- ja kustannusmuutokset:
Ei vuoropäivä- ja kustannusmuutoksia

Linja 4/4T Katajanokka - Munkkiniemi

Matkustajapaikkamäärältään tavallisia nivelraitiovaunua suurempien väliosavaunujen määrän kasvaessa sijoitetaan väliosavaunuja linjoille 4 ja 4T ja vähennetään elokuussa 2013 raitiolinjoilta 4 ja 4T kaksi ruuhkavuoroa. Muutoksessa kapasiteetti säilyy ennallaan verrattuna tilanteeseen, jossa linjoilla 4 ja 4T ei ollut käytettävissä väliosavaunuja. Ruuhka-aikoina vuoroväli pitenee ruuhkan vastakkaisessa suunnassa 5 minuutista 6 minuuttiin. Muutos on osa väliosavaunuihin tehdyn investoinnin hyödyntämistä.

Vuoropäivä- ja kustannusmuutokset:
-2 vp talviarkisin
-143 000 € vuonna 2013 ja -315 000 € vuositasolla

Linja 10 Kirurgi – Pikku Huopalahti

Matkustajapaikkamäärältään tavallisia nivelraitiovaunua suurempien väliosavaunujen määrän kasvaessa sijoitetaan väliosavaunuja linjalle 10 ja vähennetään elokuussa 2013 raitiolinjalta 10 kaksi ruuhkavuoroa. Muutoksessa kapasiteetti säilyy ennallaan verrattuna tilanteeseen, jossa linjalla 10 ei ollut käytettävissä väliosavaunuja. Ruuhka-aikoina vuoroväli pitenee ruuhkan vastakkaisessa suunnassa 5 minuutista 6 minuuttiin. Muutos on osa väliosavaunuihin tehdyn investoinnin hyödyntämistä.

Vuoropäivä- ja kustannusmuutokset:

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEN PALVELUTASO

-2 vp talviarkisin
-143 000 € vuonna 2013 ja -315 000 € vuositasolla

Linja 52A Malmi – Tapiola

Linjaa jatketaan HSL:n poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012 – 2022 mukaisesti Munkkiniemestä Keilalahden kautta Tapiolaan seutulijnan 512 A-vuorojen lyhentämisen kompensoimiseksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+4 ap talviarkisin
+384 000 € vuonna 2013 ja +870 000 € vuositasolla

Linja 54 Itäkeskus – Pitäjänmäki

Linjaa muutetaan HSL:n poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012 – 2022 mukaisesti niin, että se ei kierrä enää Malmin kautta. Linja muuttuu liikennöitäväksi vain ruuhka-aikoina.

Linjan 54 muutoksia kompensoidaan seutulijnan 512 muutoksilla.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
-2 ap talviarkisin
-304 000 € vuonna 2013 ja -690 000 € vuositasolla

Linja 59 Herttoniemi (M) – Pasila – Pajamäki

Linjan ruuhka-aikojen suurien matkustajamäärien ja ajoaikojen mahdollisen kasvun takia varaudutaan lisäämään talven arkiliikenteeseen yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
180.000 €/vuonna 2013 ja 320.000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2014

Linja 14 Hernesaari – Kamppi – Pajamäki

Varaudutaan sekä talvi- että kesäliikennekauden arkiliikenteessä ajoaikojen pidennykseen lisäämällä liikenteeseen yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
+170 000 € vuonna 2014 ja +290 000 € vuositasolla

Linja 18 Eira - Kamppi - Munkkivuori

Varaudutaan sekä talvi- että kesäliikennekauden arkiliikenteessä ajoaikojen pidennykseen lisäämällä liikenteeseen yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
+410 000 € vuonna 2014 ja +700 000 € vuositasolla

Linja 43 Elielinaukio–Kannelmäki–Hakuninmaa–Kuninkaantammi

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Linja 44 Elielinaukio–Kuninkaantammi

Linjan 43 reittiä jatketaan uudelle Kuninkaantammen asuinalueelle. Lisäksi perustaan uusi ruuhkalinja 44 Elielinaukio–Kuninkaantammi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+5 ap/arki, +1 ap/lauantai ja sunnuntai
+365 000 € vuonna 2014 ja +973 000 € vuositasolla

Linja 45 Kamppi–Malminkartano–Honkasuo

Linjan 45 reittiä jatketaan vuoden 2014 alussa uudelle Honkasuon asuinalueelle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
+284 000 € vuositasolla

Linja 57 Kontula–Latokartano–Käpylä–Munkkivuori–Munkkiniemi

Linjan 57 reittiä jatketaan Latokartanosta Kivikon uuden eritasoliittymän kautta Kontulaan.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+2 ap/arki, +1 ap/lauantai ja sunnuntai
+200 000 € vuonna 2014 ja +500 000 € vuositasolla

Linja 67 Rautatientori–Maunula–Pakila–Torpparinmäki

Linjan 67 ruuhka-ajan vuoroväliä tihennetään Torpparinmäen asuinalueen kasvun takia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
+100 000 € vuonna 2014 ja +200 000 € vuositasolla

Linja 68 Rautatientori–Arabia–Latokartano

Linjan 68 vuoroväliä tihennetään Viikinrannan ja Latokartanon asuinalueiden kasvun takia. Tihennyksen ansiosta linjat 68 ja 71 voidaan tahdistaa linjojen yhteisellä osuudella Rautatientori–Viikinranta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki, lauantai ja sunnuntai
+200 000 €/ uonna 2014 ja +400 000 € vuositasolla

Linja 72 Rautatientori–Pukinmäki–Tapanila

Linjan 72 ruuhka-ajan liikenteeseen lisätään yksi auto kasvavien matkustajamäärien takia ja lauantailiikenteeseen lisätään yksi auto pidentyneiden ajoaikojen takia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki ja lauantai
+100 000 € vuonna 2014 ja +200 000 € vuositasolla

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Linja 77A Jakomäki–Malmi–Siltamäki

Linjan 77A lauantailiikenteen vuoroväli tihennetään 50 minuutista 40 minuuttiin. Samalla tihennetään myös seutulinjaan 577 vuoroväliä, jolloin linjat 77A ja 577 tarjoavat yhteisellä osuudellaan tasaisen 20 minuutin vuorovälin. Vuorovälin tihentämisellä parannetaan kasvavan Alppikylän asuinalueen yhteyksiä omaan aluekeskukseen Malmille sekä liityntäyhteyksiä junalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

ei autopäivämuutoksia

+10 000 € vuonna 2014 ja +20 000 € vuositasolla

Linja 79 Herttoniemi–Latokartano–Malmi

Linjan 79 arjen ja lauantain päiväliikenteen vuoroväli tihennetään 10 minuuttiin kasvavien matkustajamäärien takia. Samalla Latokartanon alueen liityntäyhteydet metroon ja junaan paranevat.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+2 ap/lauantai

+150 000 € vuonna 2014 ja +300 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

Linja 78 Vuosaaren satama–Vuosaari(M)–Mellunmäki(M)–Malmi

Linjan 78 tarjontaa vähennetään, kun poikittainen runkolinja 560 (Jokeri 2) aloittaa liikenteen reitillä Vuosaari–Malmi–Myyrämäki. Linjan 560 aloittamisen myötä muuhun linjastoon tulevien reitti- ja tarjontamuutosten tarkempi suunnittelu tehdään myöhemmin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-10 ap/arki, -2 ap/lauantai ja sunnuntai

-850 000 € vuonna 2015 ja -2,2 milj. € vuositasolla

MUUTOKSET ESPOON SISÄISILLÄ LINJOILLA JA ESPOON SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2013

Linja 35 Leppävaara – Matinkylä
Linja 43 Järvenperä – Kivenlahti
Linja 533 Järvenperä – Matinkylä
Linja 553 Leppävaara - Kivenlahti

Espeen sisäiset linjat 35 ja 43 korvataan uusilla linjoilla 533 ja 553 YTV:n seudun joukkoliikennesuunnitelman 2010 – 2014 ja HSL:n poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012 – 2022 mukaisesti.

Linjojen vuoroväli tihennetään lauantaisin puoleen tuntiin.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
-1 ap/arki, +1ap/talvilauantai, +2 ap/kesälauantai
-43 000 € vuonna 2013 ja -97 000€ vuositasolla

Linja 51 Leppävaara - Kuurinniitty

Linjan 51 vuoroväliä tihennetään ruuhka-aikoina ja reittiä muutetaan niin, että kaikki lähdöt ajavat Karakallion kautta. Muutoksella kompensoidaan linjan 35 reittiosuuden Leppävaara – Kauniainen poistuminen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap/arki
+50 000 € vuonna 2013 ja +110 000 € vuositasolla

Linja 102 Kamppi-Otaniemi **Linja 103 Kamppi-Otaniemi-Pohjois-Tapiola**

Varaudutaan lisäämään kohteeseen ruuhka-auto syksystä 2013 alkaen johtuen Aalto-yliopiston toiminnan keskittymisestä Otaniemeen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap / talviarki
+65 000 € vuonna 2013 ja +155 000 € vuositasolla

Linja 105 Kamppi-Tapiola-Mankkaa

Linjan 107 perustaminen on vähentänyt linjan 105 tarvetta. Vähennetään linjalta ruuhka-auto ja sen myötä muutamia ruuhkan vastasuunnan lähtöjä syksystä 2013 alkaen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
-1 ap / talviarki
-30 000 € vuonna 2013 ja -65 000 € vuositasolla

Linja 165 Kamppi-Kauklahti

Varaudutaan muuttamaan perusreitti kiertämään Vanttilan kautta alueen kehittyvän maankäytön vuoksi.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:
+1 ap / arki

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

+80 000 € vuonna 2013 ja +180 000 € vuositasolla

Linja 512 Itäkeskus - Leppävaara

HSL:n poikittaisliikenteen kehittämissuunnitelman 2012 – 2022 mukaisesti linjan 512 reitiksi muutetaan Itäkeskus – Malmi – Leppävaara. Linjan vuoroväli tihennetään ruuhka-aikoina 10 minuuttiin. A-vuoroja Westendinasemalle ei enää ajeta, vaan niitä korvataan Helsingin sisäisen linjan 52A jatkamisella Tapiolaan.

Linjaa 512K Itäkeskus – Malmi – Maunula - Leppävaara aletaan liikennöidä arjen päiväliikenteessä 10 minuutin välein.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+6 ap / talviarki

+ 863 000 € vuonna 2013 ja +1 955 000 € vuositasolla

Tapiolan metrotyömaista aiheutuvat muutokset

Länsimetron rakentamisen vuoksi Merituulentie suljetaan liikenteeltä Tapiolan keskuksessa Tapiolan terminaalien kohdalla vuoden 2013 alusta alkaen, mikä aiheuttaa reittimuutostarpeita Espoon sisäisillä linjoilla 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19 ja P10-14 sekä seutulinjalla 105, 106, 107, 109, 110, 194, 195, 501, 505, 510, 514 ja 550. Poikkeusreitit ovat käytössä todennäköisesti Länsimetron liikennöinnin aloittamiseen asti.

Reittien ohella muutoksia aiheutuu myös linjojen nykyisiin vuoroväleihin. Osalla linjoista poikkeusreitti pidentää reittiä ja ajoaikaa, jolloin vuoroväliä joudutaan harventamaan, mikäli kalustoa ei lisätä linjalle.

Linja 11 Tapiola-Matinkylä-Friisilänaukio

Tapiolan metrotyömaan vuoksi vuoroväli harvenee ruuhkassa nykyisestä 12 minuutista noin 15-20 minuuttiin ja päiväliikenteessä 20 minuutista 25 minuuttiin. Lauantain vuoroväli harvenee 20 minuutista 25 minuuttiin ja sunnuntain vuoroväli 30 minuutista 35 minuuttiin.

Linjat 12 ja 14 Tapiola-Soukka-Kivenlahti-Tapiola ja Tapiola-Kivenlahti-Soukka-Tapiola

Tapiolan metrotyömaan vuoksi linjojen vuoroväli harvenee nykyisestä arjen aamu-, päivä- ja iltaliikenteen 20 minuutista 24 minuuttiin ja hiljaisen ajan 30 minuutin vuoroväli harvenee 35 minuuttiin. Lauantain päiväliikenteen 20 minuutin vuoroväli harvenee 24 minuuttiin sekä aamun ja illan vuoroväli harvenee nykyisestä 30 minuutista 35 minuuttiin. Sunnuntain vuoroväli harvenee nykyisestä 45 minuutista 50 minuuttiin.

Linja 13 Tapiola-Suomenoja-Eestinlaakso

Tapiolan metrotyömaan vuoksi linjan vuoroväli harvenee kevään 2013 ajaksi arjen ruuhkassa nykyisestä 20 minuutista noin 25 minuuttiin.

Jotta Tapiolan järjestelyistä linjan 106 liikennöintiin aiheutuva lisäkustannus voidaan kompensoida säästöillä muilta linjoilta, kesän 2013 alusta lähtien linjan vuorotarjontaa vähennetään. Arjen ruuhka-ajan vuoroväliksi tulee noin 30 min, muuna aikana arkisin liikennöidään 60 min vuorovälillä. Lauantai- ja sunnuntailiikenne lakkautetaan. Linjan 13 merkitys on pienentynyt huomattavasti sen perustamisen jälkeen, koska Eestinlaaksoa palvelemaan on myöhemmin perustettu linjat 46 ja 158.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

-1 ap/talviarki

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

-1 ap/kesä- ja talvilauantai
-1 ap/kesä- ja talvisunnuntai
-140 000 € vuonna 2013 ja -330 000 € vuositasolla

Linja 15 Otaniemi-Tapiola-Kauniainen-Jupperi

Tapiolan metrotyömaan vuoksi linjan vuoroväli harvenee arjen aamuruuhkassa nykyisestä 10 minuutista 15 minuuttiin ja iltaruuhkassa nykyisestä 15 minuutista noin 17 minuuttiin. Myös sunnuntain 40 minuutin vuoroväli harvenee 45 minuuttiin

Linja 16 Matinkylä-Olari-Hentta

Linjan liikennöintiä laajennetaan syksystä 2013 alkaen muutamilla tunneilla lauantai- ja sunnuntailiikenteessä, jotta se palvelisi paremmin Suurpellon ja Lillhemtin alueiden viikonloppuyhteyksiä Matinkylään.

Kustannusmuutos:

+10 000 € vuonna 2013 ja +20 000 € vuositasolla

Linja 18 Tapiola-Kauniainen-Espoon keskus-Mikkeli-Kauklahti

Linja 19 Tapiola-Espoon keskus-Tuomarilan asema

Tapiolan metrotyömaan vuoksi linjojen 18 ja 19 arjen ruuhkan vuoroväli harvenee nykyisestä 20 minuutista noin 22 minuuttiin. Lauantain vuoroväli harvenee nykyisestä 30 minuutista 35 minuuttiin ja sunnuntain vuoroväli nykyisestä 40 minuutista 45 minuuttiin.

Jotta Tapiolan järjestelyistä linjan 106 liikennöintiin aiheutuva lisäkustannus voidaan kompensoida säästöillä muilta linjoilta, linjan 18 suhteellisen vähän käytetyt Z-lähdöt lakkautetaan vuoden 2013 alusta.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset 18Z-vuorojen lakkauttamisesta:

-2 ap / talviarki
-180 000 € vuositasolla

Linja 106 Kamppi-Tapiola- Leppävaara

Tapiolan metrotyömaan vuoksi pidentyvän reitin takia varaudutaan lisäämään linjalle 106 sekä talvi- että kesäliikenteeseen kokopäiväauto kaikkien viikonpäivien liikenteeseen.

Lisäkustannus kompensoidaan vähentämällä linjan 13 liikennettä ja lakkauttamalla linjan 18 Z-vuorot.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki, la, su (talvi- ja kesäliikenne)
+350 000 € vuositasolla

Linja 194 Elielinaukio – Pohjois-Tapiola

Linja 195 Elielinaukio – Latokaski

Tapiolan metrotyömaan vuoksi linjojen vuoroväli harvenee ruuhka-aikoina enimmillään viisi minuuttia.

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Muutokset vuonna 2014

Linjat 3 ja 5 Leppävaara-Kivenlahti ja Leppävaara-Matinkylä

Varaudutaan tihentämään ruuhka-ajan vuoroväliä molemmilla linjoilla nykyisestä 20 minuutista 15 minuuttiin. Linjalla 5 aloitetaan myös arjen päivä- ja iltaliikenne sekä lauantai- ja sunnuntailiikenne 20 minuutin vuorovälillä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+4 ap / arki ja +5 ap / lauantai ja sunnuntai

+ 500 000 € vuonna 2014 ja +1 100 000 € vuositasolla.

Linja 21 Leppävaara - Lahnus

Linja 26 Leppävaara - Jorvi

Linja 27 Leppävaara – Espoon keskus

Linja 29 Leppävaara - Kalajärvi

Linjojen ajoajat ovat kasvaneet, ja jotta nykyinen palvelutaso saadaan säilytettyä, on talviliikenteeseen varauduttava lisäämään yksi autopäivä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki

+110 000 € vuositasolla

Linja 102 Kamppi-Otaniemi

Linja 103 Kamppi-Otaniemi-Pohjois-Tapiola

Varaudutaan lisäämään kohteeseen ruuhka-auto syksystä 2014 alkaen johtuen Aalto-yliopiston toiminnan keskittymisestä Otaniemeen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / talviarki

+80 000 € vuonna 2014 ja +180 000 € vuositasolla

Linja 107 Kamppi-Tapiola-Suurpelto

Varaudutaan Suurpellon kasvavan alueen palvelutason parantamiseen lisäämällä vuoroja ilta- ja sunnuntailiikenteeseen syksystä 2014 alkaen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / su

+50 000 € vuonna 2014 ja +120 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

Linja 102 Kamppi-Otaniemi

Linja 103 Kamppi-Otaniemi-Pohjois-Tapiola

Varaudutaan lisäämään kohteeseen ruuhka-auto kesä- ja talviliikenteeseen alkaen johtuen Aalto-yliopiston toiminnan keskittymisestä Otaniemeen.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap / kesäarki

+1 ap / talviarki

+120 000 € vuonna 2015 ja +230 000 € vuositasolla

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

Linja 121 Kamppi-Kuitinmäki/Puolarmetsä

Varaudutaan lisäämään linjan vuorotarjontaa Holmanpuiston alueen kehittymisen myötä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 1 ap / arki

+60 000 € vuonna 2015 ja +160 000 € vuositasolla

Linja 20 Leppävaara – Karakallio – Järvenperä – Perusmäki

Varaudutaan jatkamaan nykyisin Järvenperään päättyvä linja Perusmäen kasvavalle asuinalueelle

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+ 3 ap / arki

+100 000 € vuonna 2015 ja +270 000 € vuositasolla

Linjat 85 ja 81

Varaudutaan Nupurinkallion rakentuvan alueen palvelun luomiseen laajentamalla linjojen palvelualueita reittimuutoksien ja vuorojen lisäämiseen.

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+2 ap / arki ja +1 ap / la ja su

+150 000 € vuonna 2015 ja + 370 000 € vuositasolla

Linja 150 Kamppi – Kivenlahti / Saunalahti / Tillinmäki

Varaudutaan jatkamaan linja 150K Saunaniemeen.

Autopäivä ja kustannusmuutokset:

+1 ap / arki/la/su

+130 000 € vuonna 2015 ja +280 000 € vuositasolla

MUUTOKSET VANTAAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA VANTAAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2013

Palvelulinja Korso-Koivukylä

Perustetaan uusi palvelulinja Korso - Koivukylä -alueelle syysliikenteen 2013 alusta palvelemaan alueen vanhempaa väestöä ja Peijaksen sairaalan yhteyksiä. Linja on ollut esillä Korso - Koivukylä -alueen linjastosuunnitelmassa ja Vantaan palvelulinjatyöryhmässä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap

+58 000 € vuonna 2013 ja +140 000 € vuositasolla

Palvelulinja Tikkurila - Hakunila

Perustetaan uusi palvelulinja Tikkurila – Hakunila alueelle syysliikenteen 2013 alusta palvelemaan alueen vanhempaa väestöä. Linja on ollut esillä Vantaan palvelulinjatyöryhmässä.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap

+58 000 € vuonna 2013 ja +140 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2014

Linja 577 Jakomäki–Malmi–Siltamäki–Tikkurila

Linjan 577 lauantailiikenteen vuoroväli tihennetään 50 minuutista 40 minuuttiin. Samalla tihennetään myös Helsingin linjan 77A vuoroväliä, jolloin linjat 77A ja 577 tarjoavat yhteisellä osuudellaan tasaisen 20 minuutin vuorovälin. Vuorovälin tihentämisellä parannetaan kasvavan Alppikylän asuinalueen yhteyksiä omaan aluekeskukseen Malmille sekä liityntäyhteyksiä junalle.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/lauantai

+25 000 € vuonna 2014 ja +50 000 € vuositasolla

Linja 519 Itäkeskus–Malmi–Lentoasema

Linja 615 Rautatienatori–Lentoasema

Linjan 519 vuoroväliä tihennetään arjen ja lauantain päiväliikenteessä 30 minuutista 20 minuuttiin sekä lauantain ja sunnuntain aamu- ja iltaliikenteessä 60 minuutista 30 minuuttiin, jotta Itäkeskuksen ja Malmin aluekeskusten välisiä yhteyksiä palvelevat linjat 512K ja 519 on mahdollista tahdistaa. Muutos parantaa yhteyksiä kasvavalle Aviapolis-alueelle. Linjan 615 tarjontaa lisätään matkustajamäärien voimakkaan kasvun takia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+1 ap/arki, la ja su

+350 000 € vuonna 2014 ja +700 000 € vuositasolla

Muutokset vuonna 2015

Pääradan ja Vantaankosken radan yhdistävä Kehärata valmistuu arviolta vuoden 2015 alussa. Vantaan bussiliikenne uudistuu Kehäradan käyttöönoton myötä; linjastomuutokset suunnitellaan vuoden 2012 aikana ja päätetään vuoden 2013 aikana. Suunnitelmien tavoitteena on sopeuttaa

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEEN PALVELUTASO

bussilinjasto ja Kehäradan tuoma uusi tarjonta keskenään sekä parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa ja kustannustehokkuutta. Suunnitelmien avulla bussiliikenteestä pyritään löytämään Kehäradan vuosittaista liikennöintikustannusta vastaavat säästöt.

Runkolinja 560 (Jokeri 2) Vuosaari–Malmi–Myyrmäki

Perustetaan uusi poikittainen runkolinja 560 Vuosaari–Malmi–Myyrmäki. Linjaa liikennöidään joka päivä tiheällä vuorovälillä ja laajoilla liikennöntiajoilla. Runkolinja 560 korvaa osittain Helsingin sisäistä linjaa 78 sekä parantaa poikittaisyhteyksiä Itä-, Koillis- ja Luoteis-Helsingin sekä Länsi-Vantaan välillä. Linja kulkee uuden Kuninkaantammen asuinalueen kautta ja Myyrmäen päätepysäkki tulee sijaitsemaan uuden Honkasuon asuinalueen välittömässä läheisyydessä. Linjan vuoroväli on ruuhka-aikoina 8 minuuttia, arkisin ja lauantaisin päiväliikenteessä 10 minuuttia sekä sunnuntaisin päiväliikenteessä 15 minuuttia.

Autopäivä- ja kustannusmuutokset:

+15 ap/arki, +12 ap/lauantai, +8 ap/sunnuntai

+2 milj. € vuonna 2015 ja +4,8 milj. € vuositasolla

MUUTOKSET KERAVAN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KERAVAN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2013

Linja 633 Rautatientori – Vallinoja – Kerava

Linja 973 Päiväkumpu – Peijas – Keravan asema – Virrenkulma

Linjan 633 kaikki vuorot siirretään linjan nykyiselle A-reitille (Rautatientori – Vallinoja – Kerava – Virrenkulma). Linjan 973 reitti katkaistaan Keravan asemalle. Linjan 973 K-vuorot ajetaan edelleen Terveyskeskukselle.

Ei merkittäviä autopäivä- ja kustannusmuutoksia.

MUUTOKSET KIRKKONUMMEN SISÄISILLÄ LINJOILLA JA KIRKKONUMMEN SUUNNAN SEUTULINJOILLA

Muutokset vuonna 2014

Kirkkonummella siirrytään syksyllä HSL:n tilaamaan liikenteeseen.

Autopäivät ja kustannukset:

29 ap/arki, 6 ap/lauantai, 6 ap/sunnuntai

2,005 milj. €/vuonna 2014 ja noin 5,347 milj. € vuositasolla

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEN PALVELUTASO

Yhteenveto bussiliikenteen sopimuskilometreistä suunnitelmakaudella, ostoliikenne.

Seutulijat PKS:

Seutulijat PKS, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE	Suunnitelmakausi	
	2012	2012	2013	2014	2015
Nykyliikenne, johon muutokset			37,312	37,312	37,312
- Muutos linjalla 106,110, 501 2-aks.			0,076	0,173	0,173
- Muutos linjalla 512			0,056	0,126	0,126
- Muutos linjalla 512K			0,231	0,524	0,524
- Muutos linjalla 562			-0,082	-0,187	-0,187
- Muut muutokset			0,179	0,405	0,405
- Linjastomuutokset 2014				0,190	0,506
- Linjastomuutokset 2015					1,833
Muutokset yhteensä			0,460	1,231	3,380
Yhteensä	36,850	36,743	37,772	38,543	40,692

Helsingin sisäiset linjat:

Helsingin sisäiset linjat, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE	Suunnitelmakausi	
	2012	2012	2013	2014	2015
Nykyliikenne, johon muutokset			32,900	32,900	32,900
- Muutos linjalla 14, 14B			-0,069	-0,156	-0,156
- Muutos linjalla 15, 15V, 15A			-0,034	-0,076	-0,076
- Muutos linjalla 54			-0,123	-0,278	-0,278
- Muutos linjalla 11, 16			-0,061	-0,139	-0,139
- Muutos linjalla 58, 58B, 59			0,070	0,158	0,158
- Muutos linjalla 51, 52, 52A			0,043	0,097	0,097
- Muut muutokset			0,005	0,012	0,012
- muutokset vuonna 2014				-0,392	-0,159
- muutokset vuonna 2015					0,000
Muutokset yhteensä			-0,169	-0,774	-0,541
Yhteensä	32,475	32,647	32,731	32,126	32,359

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEN PALVELUTASO

Espoon sisäiset linjat:

Espoon sisäiset linjat, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE	Suunnitelmakausi	
	2012	2012	2013	2014	2015
Nykyliikenne, johon muutokset			12,120	12,120	12,120
- Muutos linjalla 3,5 ja uudet linjat 53,55			0,382	0,865	0,865
- Linjan 35 lakkautus			-0,163	-0,370	-0,370
- Linjan 43 lakkautus			-0,260	-0,589	-0,589
- Linjan 18Z-vuorojen lakkautus			-0,052	-0,119	-0,119
- Muut muutokset			-0,036	-0,081	-0,081
- muutokset vuonna 2014				0,130	0,347
- muutokset vuonna 2015					0,000
Muutokset yhteensä			-0,129	-0,164	0,053
Yhteensä	12,141	12,046	11,991	11,956	12,173

Kauniaisten palvelulinja:

Kauniaisten palvelulinja, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE	Suunnitelmakausi	
	2012	2012	2013	2014	2015
Nykyliikenne			0,013	0,013	0,013
Yhteensä	0,013	0,013	0,013	0,013	0,013

Vantaan sisäiset linjat:

Vantaan sisäiset linjat, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE	Suunnitelmakausi	
	2012	2012	2013	2014	2015
Nykyliikenne, johon muutokset			9,862	9,862	9,862
- Muutos linjalla 62			0,151	0,341	0,341
- Muut muutokset			-0,013	-0,029	-0,029
- Muutokset vuonna 2014					0,000
- Muutokset vuonna 2015					0,000
Muutokset yhteensä			0,138	0,312	0,312
Yhteensä	9,486	9,635	10,000	10,174	10,174

LIITE 5 JOUKKOLIIKENTEN PALVELUTASO

Keravan seutulinjat ja sisäiset linjat:

Keravan seutulinjat, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE	Suunnitelmakausi	
	2012	2012	2013	2014	2015
Nykyliikenne, johon muutokset			1,347	1,347	1,347
- linja 633					0,000
- linja 738					0,000
- linja 973					0,000
Muutokset yhteensä			0,000	0,000	0,000
Yhteensä	1,353	1,345	1,347	1,347	1,347
Keravan sisäiset linjat, milj. sop.km	TA	Ennuste	TAE	Suunnitelmakausi	
	2012	2012	2013	2014	2015
Nykyliikenne, johon muutokset			0,191	0,191	0,191
- Muutos linjalla 5					0,000
- Muutos linjalla 8					0,000
- Muutos linjalla 9					0,000
- Muutos linjalla 5T					0,000
- Muutos linjalla 8T					0,000
Muutokset yhteensä			0,000	0,000	0,000
Yhteensä	0,225	0,183	0,191	0,191	0,191

LIITE 6 JOUKKOLIIKENTEEN MATKUSTAJAKILOMETRIT JA NOUSUT

Nousut HSL-alueella (milj.) Ennuste kehärata 2014 puolivälissä

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	166,6	173,1	179,1	185,4	191,9	220,2
VR lähijuna yht.	47,1	48,2	48,7	49,2	50,9	56,7
Metro	57,1	58,5	59,1	59,7	60,3	90,3
Raitiovaunu	54,5	53,7	54,0	54,2	54,5	55,6
SL lautta	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,9
Yhteensä	326,9	335,1	342,5	350,2	359,3	424,6

Matkustajakilometrit (milj.)

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	1 148,3	1 195,1	1 236,9	1 280,2	1 325,0	1 415,6
VR lähijuna yht.	558,5	569,9	575,6	581,3	601,9	669,7
Metro	416,8	427,0	431,3	435,6	440,0	659,1
Raitiovaunu	113,4	111,7	112,2	112,8	113,4	115,7
SL lautta	4,3	4,3	4,4	4,5	4,6	5,0
Yhteensä	2 241,1	2 307,9	2 360,4	2 414,4	2 484,8	2 865,1

Kustannukset, milj. euroa

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	251,8	270,8	295,9	298,6	305,6	297,8
VR lähijuna yht.	59,8	64,1	66,8	67,6	76,6	65,2
Metro	24,3	25,1	25,5	27,2	27,2	36,5
Raitiovaunu	44,9	47,0	49,9	52,1	52,3	43,5
SL lautta	3,1	3,7	3,9	3,9	3,9	3,4
Yhteensä	383,9	410,8	441,9	449,4	465,7	446,3

Kustannukset, euroa/nousu

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	1,512	1,565	1,652	1,610	1,593	1,352
VR lähijuna yht.	1,270	1,330	1,371	1,375	1,505	1,151
Metro	0,426	0,430	0,431	0,455	0,451	0,405
Raitiovaunu	0,823	0,875	0,924	0,960	0,960	0,782
SL lautta	1,934	2,343	2,419	2,367	2,316	1,807
Yhteensä	1,174	1,226	1,290	1,283	1,296	1,051

Kustannukset, euroa/mat.km

	2010	2011*	2012	2013	2014	2018
Bussi yht.	0,219	0,227	0,239	0,233	0,231	0,210
VR lähijuna yht.	0,107	0,113	0,116	0,116	0,127	0,097
Metro	0,058	0,059	0,059	0,062	0,062	0,055
Raitiovaunu	0,396	0,421	0,444	0,462	0,462	0,376
SL lautta	0,716	0,868	0,896	0,877	0,858	0,669
Yhteensä	0,171	0,178	0,187	0,186	0,187	0,159

*ennuste

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE-KUNTAYHTYMÄÄ KOSKEVA PERUSSOPIMUS

HSL-liikenteen kulut ja tuotot kohdennetaan jäsenkunnille perussopimuksessa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut kohdistetaan palvelujen käytön mukaisesti ja lipputulot kuntakohtaisen lipputulokertymän perusteella.

JOUKKOLIIKENTEEEN KULUJEN JAKO

Perussopimuksessa jäsenkunnille jaettavat kulut on jaettu

- operointikuluihin (liikennöintikorvaukset)
- tilaajaorganisaation suunnittelu, hallinto- yms. kuluihin
- infrakuluihin

Liikenteen operointikulut

Operointikuluilla tarkoitetaan ostopalveluina hankittavan joukkoliikenteen liikenteenhoidon kustannuksia. Kuntien maksuosuudet operointikuluista määritellään liikennemuodoittain kunkin kunnan asukkaiden tekemien matkustajakilometrien perusteella.

Bussiliikenne

Kulut jaetaan kunnille linjastokohtaisesti (Helsingin sisäiset linjat, Espoon ja Kauniaisten sisäiset linjat, Vantaan sisäiset linjat, Keravan sisäiset linjat, seutulinjat PKS, seutulinjat Kerava, U-linjat PKS, U-linjat Kirkkonummi) kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut linjastokohtaiset matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja viimeisen käytettävissä olevien kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Sisäisten linjojen ja U-linjojen osalta kuntakohtaiset keskimatkat perustuvat viimeisten lippulajitutumusten mukaisiin linjastokohtaisiin keskimatkoihin Seutulinjojen osalta kunnittaiset keskimatkat lasketaan vuosittain linja/linjayhdistelmäkohtaisten nousujen ja viimeisten lippulajitutumusten mukaisten linja/linjayhdistelmäkohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Vuositason nousujen ja keskimatkojen perusteella lasketaan linjastokohtaiset matkustajakilometrit kunnittain. Niistä lasketaan edelleen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan kulut kunnille.

Junaliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien lippulajitutumusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan lippulajitutumuksista saatavien nousujen ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen junaliikenteen jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan junaliikenteen kulut kunnille.

Metroliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajituskimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajituskimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen metroliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan metroliikenteen kulut kunnille.

Raitiovaunuliikenne

Kulut jaetaan kunnille viimeisten käytettävissä olevien matkustajalaskentojen ja lippu-lajituskimusten pohjalta laskettujen kuntakohtaisten matkustajakilometrien perusteella.

Matkustajakilometrit kunnittain lasketaan matkustajalaskennoista saatavien nousujen ja lippulajituskimuksista saatujen kuntalaisuusjakautumien ja keskimatkatietojen perusteella. Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen raitiovaunuliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan raitiovaunuliikenteen kulut kunnille.

Lauttaliikenne

Kulut jaetaan kunnille kohdistettujen matkustajakilometrien perusteella.

Kunnille kohdistetut matkustajakilometrit lasketaan matkakorttijärjestelmästä saatavien nousujen ja kuntakohtaisten keskimatkatietojen perusteella.

Nousuina käytetään lippulajeittain laskettuja vuositason nousuja, jotka on kohdistettu kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella.

Kunnille kohdistetuista matkustajakilometreistä lasketaan edelleen lauttaliikenteen kustannusten jako-osuudet. Näillä jako-osuuksilla jaetaan lauttaliikenteen kulut kunnille.

Tilaaajaorganisaation suunnittelu, hallinto yms. kulut

Ko. kuluilla tarkoitetaan HSL- organisaation eri yksiköiden nettokuluja lukuun ottamatta operointikuluja.

Suunnittelu, hallinto yms. kulut kohdistetaan kunnille liikennemuodoittain/linjastoittain kuntien asukkaiden tekemien nousujen perusteella.

Kulut yhteensä kohdistetaan ensin eri liikennemuodoille/linjastoille sovitulla kertoimilla painotettujen nousujen jakautuman perusteella.

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut yleiskustannukset yhteensä jaetaan edelleen kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

Infrakulut

Eri liikennemuodoille/linjastoille kohdistetut infrakustannukset yhteensä jaetaan kunnille matkustajakilometrien laskennassa käytettyjä kuntakohtaisten nousujen ja niistä laskettujen jako-osuuksien perusteella.

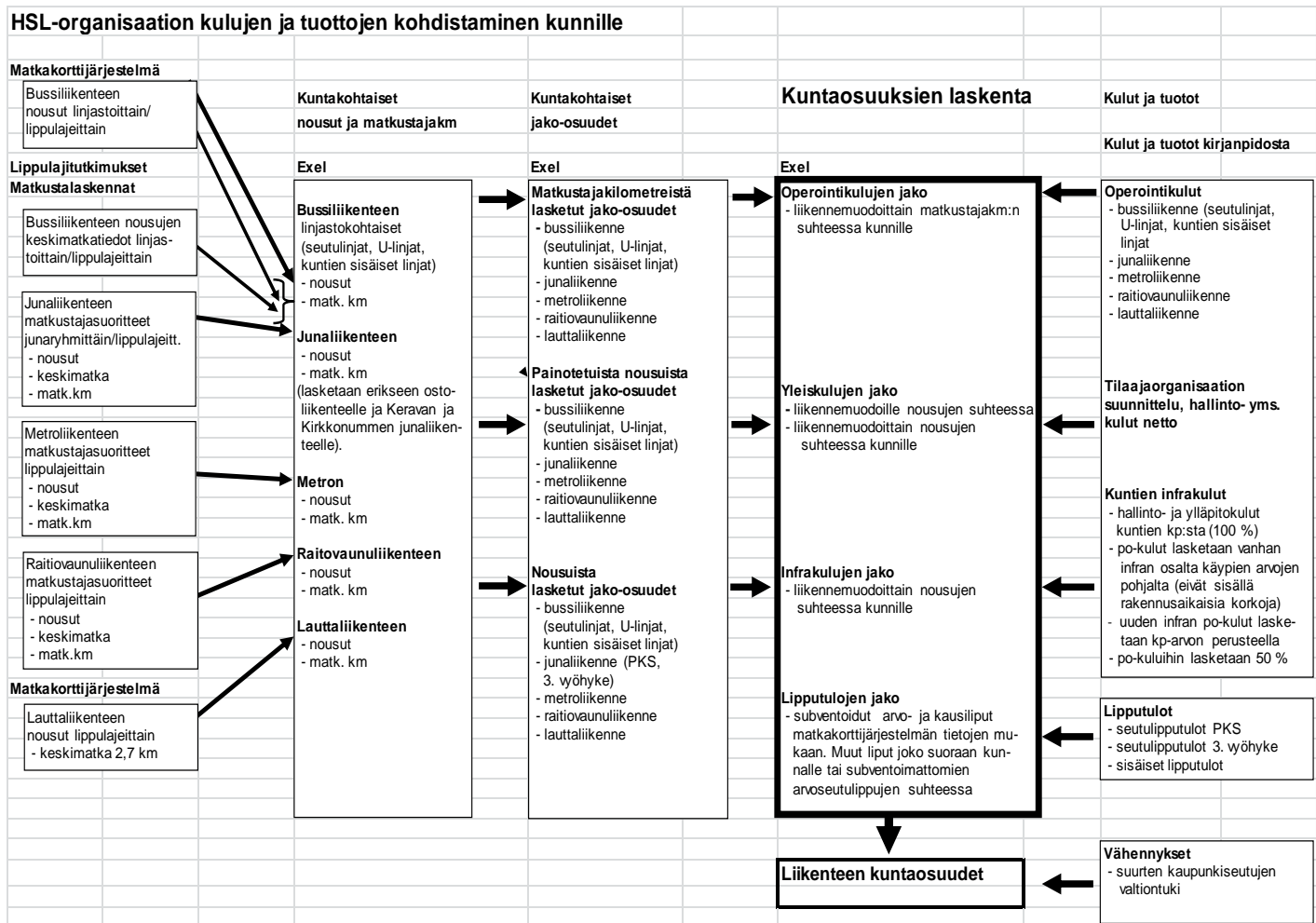
LIPPUTULOT

Seutulipputulot kohdistetaan kunnille matkakortin kuntalaisuustiedon ja lippulajin perusteella. Ne seutulipputulot, joita ei voida kohdistaa suoraan kunnille, kohdistetaan henkilökohtaisilla aikuisten ja lasten arvoseutulipuilla tehtyjen nousujen perusteella.

Sisäiset lipputulot kohdistetaan sen kunnan lipputuloksi, minkä kunnan lipuista on kysymys.

Poikkeuksena ovat toisten kuntien asukkaiden ostamat ko. kunnan sisäiset subventoidut liput. Nämä lipputulot kohdistetaan kortin kuntalaisuuden mukaan. (Näiden lippujen käyttöä vastaava osuus operointi, yleis- ja infrakuluista kohdistetaan myös kortin kuntalaisuuden mukaan).

Kaaviokuva kulujen ja tuottojen kohdistamisesta kunnille



LIITE 7 KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET

Matkustajakilometrit operointikustannusten jakoon 2011

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi			Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	387 267 601	9 570 097	227 431	9 805 090	763 237	445 756			408 079 212
Raitiovaunuliikenne	109 041 398	4 502 091	129 431	3 400 613	263 888	321 284			117 658 705
Metroliliikenne	368 034 343	12 691 518	182 119	16 169 759	603 054	789 002			398 469 795
Lauttaliikenne	3 864 129	376 600	8 325	193 115	11 209	20 520			4 473 898
Seutulinjat PKS	176 887 463	191 346 098	2 347 153	97 857 805	1 187 747	2 135 625			471 761 891
Seutulinjat Kerava	2 134 884	269 322	7 983	2 787 256	4 780 817	8 029			9 988 291
Espoon sisäinen	4 994 000	85 649 377	982 259	1 011 985	44 852	597 241			93 279 714
Vantaan sisäinen	10 054 133	1 584 158	35 440	73 619 850	607 737	49 496			85 950 814
Keravan sisäinen	36 253	4 488	103	26 407	486 592	556			554 399
U-linjat PKS	2 374 376	1 687 804	49 630	2 049 152	14 009	75 980			6 250 951
U-linjat Knummi	2 332 826	1 441 624	21 172	314 654	8 978	18 416 297			22 535 551
VR-lähiliikenne PKS	183 602 822	91 303 464	6 069 114	133 041 257	692 506	1 465 549			416 174 712
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Ker	5 934 036	1 150 068	0	1 906 518	37 000 238	60 971			46 051 831
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Knummi	4 704 066	4 121 571	377 034	488 706	537 774	32 048 974			42 278 125
Yhteensä	1 261 262 330	405 698 280	10 437 194	342 672 167	47 002 638	56 435 280			2 123 507 889

Suhteellinen jakautuma

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi			Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,949002	0,023452	0,000557	0,024027	0,001870	0,001092			1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,926760	0,038264	0,001100	0,028902	0,002243	0,002731			1,000000
Metroliliikenne	0,923619	0,031851	0,000457	0,040580	0,001513	0,001980			1,000000
Lauttaliikenne	0,863705	0,084177	0,001861	0,043165	0,002505	0,004587			1,000000
Seutulinjat PKS	0,374950	0,405599	0,004975	0,207431	0,002518	0,004527			1,000000
Seutulinjat Kerava	0,213739	0,026964	0,000799	0,279052	0,478642	0,000804			1,000000
Espoon sisäinen	0,053538	0,918199	0,010530	0,010849	0,000481	0,006403			1,000000
Vantaan sisäinen	0,116975	0,018431	0,000412	0,856535	0,007071	0,000576			1,000000
Keravan sisäinen	0,065392	0,008095	0,000186	0,047632	0,877692	0,001003			1,000000
U-linjat PKS	0,379842	0,270008	0,007940	0,327814	0,002241	0,012155			1,000000
U-linjat Knummi	0,103518	0,063971	0,000939	0,013963	0,000398	0,817211			1,000000
VR-lähiliikenne PKS	0,441169	0,219387	0,014583	0,319676	0,001664	0,003521			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Ker	0,128856	0,024973	0,000000	0,041399	0,803448	0,001324			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Knummi	0,111265	0,097487	0,008918	0,011559	0,012720	0,758051			1,000000
Yhteensä	0,593953	0,191051	0,004915	0,161371	0,022134	0,026576			1,000000

Suhteellinen jakautuma, jossa kuntalaisuusmuutos otettu huomioon

Kuntalaisuusmuutos -0,01160637 0,00496828 -0,00029776 0,00693585 0,000000

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K:nummi			Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,937396	0,028420	0,000259	0,030963	0,001870	0,001092			1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,926760	0,038264	0,001100	0,028902	0,002243	0,002731			1,000000
Metroliliikenne	0,923619	0,031851	0,000457	0,040580	0,001513	0,001980			1,000000
Lauttaliikenne	0,852099	0,089145	0,001563	0,050101	0,002505	0,004587			1,000000
Seutulinjat PKS	0,363344	0,410567	0,004677	0,214367	0,002518	0,004527			1,000000
Seutulinjat Kerava	0,202133	0,031932	0,000501	0,285988	0,478642	0,000804			1,000000
Espoon sisäinen	0,041932	0,923167	0,010232	0,017785	0,000481	0,006403			1,000000
Vantaan sisäinen	0,105369	0,023399	0,000114	0,863471	0,007071	0,000576			1,000000
Keravan sisäinen	0,053786	0,013063	-0,000112	0,054568	0,877692	0,001003			1,000000
U-linjat PKS	0,368236	0,274976	0,007642	0,334750	0,002241	0,012155			1,000000
U-linjat Knummi	0,091912	0,068939	0,000641	0,020899	0,000398	0,817211			1,000000
VR-lähiliikenne PKS	0,441169	0,219387	0,014583	0,319676	0,001664	0,003521			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Ker	0,128856	0,024973	0,000000	0,041399	0,803448	0,001324			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Knummi	0,111265	0,097487	0,008918	0,011559	0,012720	0,758051			1,000000

Kuntalaisuuden muutostarkistusta ei ole tehty junaliikenteen eikä raitiovaunu- ja metroliliikenteen osalta, koska matkustajien kuntalaisuus kysyttiin viimeisimmässä lippulajitutkimuksissa.

LIITE 7 KUNTAOSUUKSIEN LASKENTAPERUSTEET

Nousut yleiskustannusten jakoon

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi			Yhteensä
--	----------	-------	------------	--------	--------	---------	--	--	----------

Painot, joilla nousuja painotetaan:

Helsinki, bussiliikenne	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0			
Raitiovaunuliikenne	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8			
Metroliikenne	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5			
Lauttaliikenne	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0			
Seutulinjat PKS	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2			
Seutulinjat Kerava	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2			
Espoon sisäinen	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4			
Vantaan sisäinen	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4			
Keravan sisäinen	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4			
U-linjat PKS	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8			
U-linjat Knummi	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8			
VR-lähiliikenne PKS	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8			
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Ker	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8			
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Knummi	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8			

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi			Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	82 397 362	2 900 029	81 226	2 650 024	206 280	135 078			88 369 999
Raitiovaunuliikenne	39 294 198	1 895 617	59 169	1 454 808	115 995	121 814			42 941 601
Metroliikenne	27 713 429	1 598 428	22 708	1 212 126	91 929	98 379			30 736 999
Lauttaliikenne	2 862 318	278 963	6 166	143 048	8 303	15 200			3 313 998
Seutulinjat PKS	28 684 453	26 092 650	312 954	10 123 221	156 626	256 275			65 626 179
Seutulinjat Kerava	235 033	27 623	819	608 129	428 133	823			1 300 560
Espoon sisäinen	1 344 539	18 735 801	229 194	248 558	11 016	146 691			20 715 799
Vantaan sisäinen	1 781 745	312 369	6 615	14 118 875	119 836	9 760			16 349 200
Keravan sisäinen	18 126	2 244	52	13 203	243 296	278			277 199
U-linjat PKS	195 825	103 072	2 194	99 353	679	4 640			405 763
U-linjat Knummi	72 901	72 994	1 072	7 991	228	769 751			924 937
VR-lähiliikenne PKS	15 300 235	6 086 898	354 401	8 002 482	38 207	72 373			29 854 596
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Ker	195 359	38 496	0	99 687	1 169 968	7 390			1 510 900
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Knummi	123 791	142 738	12 835	18 017	23 638	893 351			1 214 370
Yhteensä	200 219 314	58 287 922	1 089 405	38 799 522	2 614 134	2 531 803			303 542 100

Suhteellinen jakautuma

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi			Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,932413	0,032817	0,000919	0,029988	0,002334	0,001529			1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,915061	0,044144	0,001378	0,033879	0,002701	0,002837			1,000000
Metroliikenne	0,901631	0,052003	0,000739	0,039435	0,002991	0,003201			1,000000
Lauttaliikenne	0,863705	0,084177	0,001861	0,043165	0,002505	0,004587			1,000000
Seutulinjat PKS	0,437088	0,397595	0,004769	0,154256	0,002387	0,003905			1,000000
Seutulinjat Kerava	0,180717	0,021239	0,000630	0,467590	0,329191	0,000633			1,000000
Espoon sisäinen	0,064904	0,904421	0,011064	0,011998	0,000532	0,007081			1,000000
Vantaan sisäinen	0,108981	0,019106	0,000405	0,863581	0,007330	0,000597			1,000000
Keravan sisäinen	0,065390	0,008095	0,000188	0,047630	0,877694	0,001003			1,000000
U-linjat PKS	0,482610	0,254020	0,005407	0,244855	0,001673	0,011435			1,000000
U-linjat Knummi	0,078817	0,078918	0,001159	0,008640	0,000247	0,832219			1,000000
VR-lähiliikenne PKS	0,512492	0,203885	0,011871	0,268049	0,001280	0,002423			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Ker	0,129300	0,025479	0,000000	0,065979	0,774351	0,004891			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Knummi	0,101938	0,117541	0,010569	0,014836	0,019465	0,735651			1,000000
Yhteensä	0,659609	0,192026	0,003589	0,127823	0,008612	0,008341			1,000000

Suhteellinen jakautuma, jossa kuntalaisuusmuutos otettu huomioon

Kuntalaisuusmuutos	-0,01160637	0,00496828	-0,00029776	0,00693585					0,00000000
---------------------------	--------------------	-------------------	--------------------	-------------------	--	--	--	--	-------------------

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	K.nummi			Yhteensä
Helsinki, bussiliikenne	0,920807	0,037785	0,000621	0,036924	0,002334	0,001529			1,000000
Raitiovaunuliikenne	0,915061	0,044144	0,001378	0,033879	0,002701	0,002837			1,000000
Metroliikenne	0,901631	0,052003	0,000739	0,039435	0,002991	0,003201			1,000000
Lauttaliikenne	0,852099	0,089145	0,001563	0,050101	0,002505	0,004587			1,000000
Seutulinjat PKS	0,425482	0,402563	0,004471	0,161192	0,002387	0,003905			1,000000
Seutulinjat Kerava	0,169111	0,026207	0,000332	0,474526	0,329191	0,000633			1,000000
Espoon sisäinen	0,053298	0,909389	0,010766	0,018934	0,000532	0,007081			1,000000
Vantaan sisäinen	0,097375	0,024074	0,000107	0,870517	0,007330	0,000597			1,000000
Keravan sisäinen	0,053784	0,013063	-0,000110	0,054566	0,877694	0,001003			1,000000
U-linjat PKS	0,471004	0,258988	0,005109	0,251791	0,001673	0,011435			1,000000
U-linjat Knummi	0,067211	0,083886	0,000861	0,015576	0,000247	0,832219			1,000000
VR-lähiliikenne PKS	0,512492	0,203885	0,011871	0,268049	0,001280	0,002423			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Ker	0,129300	0,025479	0,000000	0,065979	0,774351	0,004891			1,000000
VR-lähiliikenne 3. vyöh. Knummi	0,101938	0,117541	0,010569	0,014836	0,019465	0,735651			1,000000

Kuntalaisuuden muutostarkistusta ei ole tehty junaliikenteen eikä raitiovaunu- ja metroliikenteen osalta, koska matkustajien kuntalaisuus kysyttiin viimeisimmissä lippulajituskimyksissä.